

Slovenski ČEBELAR

letnik CXX • februar 2018

2

Je litijev klorid
prinašalec upanja
za zdravljenje varoze?

- Prvo praznovanje svetovnega dne čebel
- Bičkarji rodu *Crithidia*, manj znani zajedavci čebel
- Vetrolom – hud udarec tudi za čebele in čebelarje

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA.
(MIN. KOLIČINA 30 KG)
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

SATNIKI

MATIČNA REŠETKA

IZOLACIJSKA PENA

SATNICE

ČEBELJE POGAČE

OJAČANA RAZSTOJŠČA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

Delovni čas: od pon. do čet.: 9.00-12.00 in 15.00-17.00, pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

ČEBELARIJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO
4-% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 100 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Logar
ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA *Izdelano s smislom za detajle.*

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00-12.00
13.00-17.00
SOBOTA:
09.00-12.00

TOPILEC POKROVČKOV S TOPLIM ZRAKOM

- Enostavno ločevanje medu iz voščenenih pokrovčkov brez pregrevanja medu
- Zelo priljubljen za topljenje medu iz melicitoznih satov

Art. 3295

PARNI KUHALNIK VOŠČIN NA PLIN, nerjaveč

CEDILO ZA MED

premer 24 cm, dvojno, z večjo
prepustnostjo, nerjaveče

UGODNE CENE ČEBELJIH POGAČ MEDOPIP

Medopip standard: 1,20 EUR
Medopip plus: 1,25 EUR
Medopip nozepina: 1,30 EUR

TOČILA ZA MED

POSODE ZA SHRANJEVANJE MEDU

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

☎ 04 25 19 410
✉ info@logar-trade.si
🌐 www.logar-trade.si

Cene vključujejo DDV.

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme nad 100,00 € priznamo čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico 4 % popusta.

Drage čebelarke in čebelarji!

Tempora mutantur, nos et mutamur in illis (Časi se spreminjajo in mi z njimi). Ta latinski pregovor velja že zelo dolgo, vendar pa postaja vedno bolj aktualen. Ne samo časi, tudi narava in naš odnos do nje se nenehno spreminjata, in to, na žalost, vedno na slabše. To vedno bolj občutimo sami, še bolj pa naše čebele.

Prelomno obdobje se je začelo z recimo ji »traktorsko dobo«, tam nekje sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja. Ta je prinesla intenzivno živinorejo in obdelavo zemlje. To pa pomeni vedno zgodnejšo in pogostejšo košnjo travnikov. Prva košnja se je premaknila s sredine junija na začetek maja. Traviške cvetlice, ki so cvetele v maju in juniju, so bile tako pokošene že pred cvetenjem. Posledično niso več semenile in v nekaj letih so z intenzivno košenih in gnojenih travnikov izginile skoraj vse cvetoče vrste. Nastale so »zelene puščave«. Samo za boljšo predstavbo, na enkrat pozno košenem travniku najdemo približno 1500 rastlinskih vrst, na intenzivnem travniku pa le približno 50 vrst, pa še to so v glavnem trave, ki za čebele niso zanimive.

Tudi poljedelstvo se je začelo intenzivirati. Uvajati se je začela kornjača v vseh oblikah, od silaže do storžev, in izrinila z njiv ajdo. Poletna paša na ajdi, ki je nastopila po poletni suši, je čebeljim družinam zagotovila nemoten razvoj zimskih čebel, ob tem pa so si nabrale skoraj celotno zimsko zalogo prvovrstne hrane. V ekstenzivnem poljedelstvu je ajda vedno medila, v intenzivnem pa se to zgodi le redko.

Zaradi uveljavljanja monokulturne pridelave poljščin so se pojavili tudi povsem novi rastlinski škodljivci, ki jih poljedelstvo s kolobarjenjem ni poznalo (npr. koruzni hrošč). Tak način pridelave je za seboj potegnil vedno pogostejšo uporabo fitofarmaceutskih sredstev (FFS) – po domače škropiv oz. strupov. Tehnologija proizvodnje FFS je napredovala veliko hitreje, kot so lahko neuki uporabniki temu sledili, zato je bila njihova nepravilna uporaba prej pravilo kot izjema, posledica pa pogoste, akutne zastrupitve čebel. Posebno pogoste so bile zastrupitve na pomladanskih kulturah, kot je npr. oljna ogrščica. S pojavom novih sistemskih FFS je akutnih zastrupitev manj, pojavljajo pa se kronične zastrupitve, ki povzročajo neopazno izginjanje čebel. Čebelar se zave, da je nekaj narobe, šele ko so panji skoraj prazni, čebel pa nikjer.

Po osamosvojitvi Slovenije se je pojavila množica malih občin, ki so v potrebi po večjem dotoku finančnih sredstev v svoje prostorske načrte začele vključevati pozidavo kmetijskih površin pa tudi vaških gmajn, kjer je bilo običajno obilo cvetočega drevja in grmovja. Industrijsko cono ima skoraj vsaka občina, ogromno je tudi stanovanjskih pozidav, običajno na najboljši zemlji. Vse

to siromaši rastlinsko pestrost v naravi, s tem pa tudi pašne vire za čebele.

Poleg naštetih dejavnosti človeka, ki neposredno vplivajo na življenje čebel, pa so zelo pomembni tudi njegovi posredni vplivi na okolje, kar ima za posledico globalne podnebne spremembe. To sta predvsem industrija in promet. Zaradi teh sprememb imamo v našem prostoru namesto štirih letnih časov le dva, toplega in mrzlega. To se kaže v suhih in milih zimah in vročih in sušnih poletjih. Najnevarnejše pa so spomladanske pozebe, ki nam vedno pogosteje uničujejo cvetlične paše, s tem pa, seveda, tudi pridelek sadja in zelenjave. Brez pomoči čebelarja čebele v takih letih ne bi preživele in tudi ne preživijo. To se vidi pri čebelarjih, ki ne razumejo, v čem je težava, in jim čebele umirajo.

Ni pa vsa krivda za vedno slabše razmere za čebelje preživetje samo na drugih. Tudi čebelarji nosimo zajezen del krivde za to. Eden glavnih čebelarskih grehov je selitev čebel z enega konca sveta na drugega. Čebela je živalska vrsta, ki je vezana na eno mesto celo leto. Izjema je le čas rojenja, ko se roj odseli v novo bivališče. To so razdalje, ki se merijo v nekaj sto ali nekaj tisoč metrih. Čebele so v svojem razvoju razvile različne eko tipe, ki so prilagojeni na specifične podnebne razmere v svojem okolju. Selitev pa je stres, ki ima dolgoročno negativne posledice na razvoj in zdravje čebeljih družin. Najškodljivejša posledica tovorjenja pa je širjenje nalezljivih in zajedavskih bolezni, posebno hude gnilobe čebelje zalege in zajedavca varoje, v zadnjem času pa tudi panjskega hrošča. Varoje bi lahko ostale nepomembne, lokalni pojav v svojem okolju, če ne bi človek v pohlepu, nepremišljenosti in neznanju brezglavo tovoril čebele. Posledično imamo globalno težavo z razširjenostjo varoj po celem svetu, panjski hrošč pa ji uspešno sledi, čebele in čebelarji pa nimamo zares učinkovitih mehanizmov in sredstev za njuno obvladovanje. Zaradi uporabe različnih kemikalij pri zatiranju omenjenih zajedavcev še dodatno obremenjujemo čebele in celotno vsebino panjev.

Vse, kar čebelarji počnemo, da bi rešili čebele, je le gašenje požara, ki si ga je naša civilizacija, v svoji nepremišljenosti, sama zakurila. Časi spokojnega in romantičnega čebelarjenja so nepreklicno minili. Vse, kar nam je preostalo, je boj za preživetje čebel in posredno tudi človeštva, kar pa dolgoročno nima ravno svetle prihodnosti.

Borut Preinfalk

KAZALO

UVODNIK

Borut Preinfalk, dr. vet. med.	33
SVETOVNI DAN ČEBEL	36

ZDRAVJE ČEBEL

Lucija Žvokelj, dr. vet. med., Jerica Vreček Šulgaj, dr. vet. med., in dr. Metka Pislak Očepek, dr. vet. med.: Bičkarji rodu <i>Crithidia</i> , manj znani zajedavci čebel.....	39
Bettina Ziegelmann, Elisabeth Abele, Stefan Hannus, Michaela Beitzinger, Stefan Berg in Peter Rosenkranz: Litijev klorid – novo učinkovito zdravilo za zdravljenje varoze?.....	40

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Aleš Bozovičar: Sestavljanje in žičenje satnikov ter vtiranje satnic	41
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Poročilo o rezultatih interne kontrole kakovosti in varnosti slovenskega medu.....	43
Franc Šivic: Medenje bora	45
Franc Šivic: Novice iz sveta.....	46
Brane Borštnik: Vetrolom – hud udarec tudi za čebele in čebelarje.....	47
Janez Kebe: Nov kosček v mozaiku večstoletne tradicije čebelarjenja v naših krajih	48
Dr. Andrej Gogala: Dvobarvna peščinarka (<i>Andrena bicolor</i>)	49

DELO ČEBELARJA

Dr. Stanislav Kapun: Čebelarjeva opravila v februarju	49
---	----

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV

OBVESTILA ČZS	54
---------------	----

OGLASI	59
--------	----

V SPOMIN	62
----------	----

INDEX

EDITORIAL

Borut Preinfalk, DVM	33
WORLD BEE DAY	36

BEE'S HEALTH

Lucija Žvokelj, DVM, Jerica Vreček Šulgaj, DVM, and Metka Pislak Očepek, DSc, DVM.: Flagellates of genus <i>Crithidia</i> , a less known parasites of bees	39
Bettina Ziegelmann, Elisabeth Abele, Stefan Hannus, Michaela Beitzinger, Stefan Berg and Peter Rosenkranz: Lithium chloride – a new effective medicine for the treatment of varroosis?	40

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Aleš Bozovičar: Assembling and wiring comb frames and embedding comb foundations.....	41
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Report on the results of internal quality control and safety of Slovenian honey	43
Franc Šivic: Honeydew flow of pine trees.....	45
Franc Šivic: World news	46
Brane Borštnik: Damage due to wind – a severe blow to bees and beekeepers as well	47
Janez Kebe: A new piece in the mosaic of the centuries-old tradition of beekeeping in our towns	48
Andrej Gogala, DSc: Gwynne's mining-bee (<i>Andrena bicolor</i>)	49

BEEKEEPER'S WORK

Stanislav Kapun, DSc: Beekeeper's tasks in February.....	49
--	----

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	54
---	----

ADS	59
-----	----

IN MEMORIAM	62
-------------	----

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZE SLOVENIJE:

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
 Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
 Aleš Bozovičar: 01/729 61 12, 030/604 015, ales.bozovicar@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko
 Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
 Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si
Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane
 Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
 Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si
 Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomasz.samec@czs.si
Uredništvo: Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor

Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik

Marko Borko

Uredništvo

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Lektorica

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice

Cela stran: 870 € (zunanja stran ovitka), 680 € (notranjost, živi rob), 495 € (notranjost), pol strani: 435 € (zunanja stran ovitka), 345 € (notranjost, živi rob), 250 € (notranjost), tretjina strani:

165 €, četrtina strani: 120 €, petina strani: 85 €, desetina strani: 35 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 50 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 40 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2 €, 11 ali več popravkov 5 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglaš po 0,25 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 8000, Tiskano: 25. 1. 2018.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetu pomladanskega žafrana (*Crocus vernus*). Fotografija z mednarodnega natečaja čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2015.

Foto: Simon Senica, Slovenija

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2014	2015	2016	2017	2018

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Matej Mandelj, tajnik: 041/337 854, matej.mandelj@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Golčnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, čebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

- Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-zobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): **ponedeljek, 5. 2. 2018, od 10.00 do 12.30.**
- Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): **petek, 23. 2. 2018, od 8.00 do 10.00.**

ApiSlovenija

41. Dneva čebelarstva v Celju

Celje, Celjski sejem, 17.–18. marca 2018

Največje, že 41. srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji! Na njem boste lahko: izmenjali izkušnje in znanja s čebelarskimi kolegi, predstavili najnovejše izdelke, pripomočke in opremo za čebelarjenje ter izrabili možnost ugodnih nakupov na mednarodni prodajni razstavi.

V soboto, 17. marca 2018, bo osrednja strokovna tema *Sheme kakovosti – Ekološko čebelarstvo*, v nedeljo, 18. marca 2018, pa bo osrednja strokovna tema namenjena dobrim čebelarskim praksam.

PROGRAM:

SOBOTA, 17. MAREC

9.00–18.00: prodajna razstava (sejemski dvorani D in E),

10.00–10.30: ODPRTJE POSVETOVANJA IN POZDRAVNI NAGOVORI,

10.30–14.00: OSREDNJA TEMA: SHEME KAKOVOSTI – EKOLOŠKO ČEBELARSTVO:

- Mitja Zupančič, svetovalec za področje ekološkega kmetovanja pri KGZS, zavod Celje – Pogoji in zahteve za vključitev v sistem ekološkega čebelarstva v Sloveniji,
- Jože Rantaša, Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Maribor – Certificiranje ekološkega čebelarstva,
- Aleksander Mikuš, čebelarski mojster – Prehod iz konvencionalnega v ekološko čebelarstvo,
- Miro Cetina, ekološki čebelar – Ekološko čebelarjenje v praksi,
- prof. dr. Vlasta Jenčič, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut – Zatiranje varoj v ekološkem čebelarstvu,
- Tanja Magdič, svetovalka za ekonomiko čebelarjenja JSSČ – Sheme kakovosti – priložnost za dvig prepoznavnosti in izboljšanje ekonomičnosti čebelarstva.

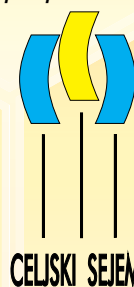
NEDELJA, 18. MAREC

9.00–18.00: prodajna razstava (sejemski dvorani D in E),

9.45–10.00: razglasitev zmagovalcev mednarodnega natečaja čebelarske fotografije ČZS 2018,

10.00–13.00: OSREDNJA TEMA: DOBRA ČEBELARSKA PRAKSA:

- Anita Vraničar, dr. vet. med., Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut – Kako prepoznati hudo gnilobo in ukrepati ob njeni prisotnosti,
- Vladimir Fajdiga, čebelarski mojster – Čebelarjenje z nakladnim panjem skozi čebelarsko leto,
- Brane Borštnik – Čebelarjenje z AŽ-panjem skozi čebelarsko leto,
- Miha Metelko – Pridobivanje matičnega mlečka,
- Vlado Pušnik, čebelarski mojster – Moj način pridobivanja propolisa,
- Janez Markič, čebelarski mojster – Oskrba čebel po končani paši in priprava čebel na zimo,
- dr. Stanko Kapun, KGZS, zavod Murska Sobota – Moj način zamenjave matic,
- Jure Justinek, vodja ONS – Moj način priprave čebel na prve paše in na prevoz ter kako prepoznam kazalnike medenja v svoji okolici.

Obisk krožkarjev na ApiSloveniji 2018

Približuje se ApiSlovenija 2018. Letos bo prireditev v soboto, 17., in v nedeljo, 18. marca 2018, v prostorih Celjskega sejma v Celju. Letošnji strokovni posvet bo vsebinsko izjemno bogat, takšna pa bo tudi mednarodna prodajna razstava čebelarske opreme in pripomočkov za čebelarjenje. Tudi letos želimo, da se strokovnega posveta v Celju udeležijo mladi člani čebelarskih krožkov. Skupaj s Celjskim sejmom smo se odločili, da mla-

dim čebelarjem omogočimo **brezplačno udeležbo** na enem dnevu posveta. Zaradi organizacije obiska vas prosimo, da nam do torka, 27. februarja 2018, na e-naslov info@czs.si pisno sporočite: ime svojega čebelarskega krožka, število mladih čebelarjev, ki obiskujejo krožek in ki se bodo udeležili čebelarskega strokovnega posveta, dan udeležbe na posvetu (izberete lahko bodisi soboto bodisi nedeljo) ter ime in priimek mentorice oz. mentorja, ki bo krožkarje spremljal na čebelarski posvet in ki bo zanje prevzel brezplačne vstopnice. Na podlagi prejetih podatkov

boste mentorice oz. mentorji mladih čebelarjev, ki se bodo udeležili posveta, na blagajni ob vhodu v Celjski sejem prevzeli sporočeno število brezplačnih vstopnic. Za krožkarje letos **pripravljamo tudi poseben izziv, imenovan »Razmišljaj kot čebela/čebelar«**, kjer bodo morali krožkarji uporabiti svoje znanje, pridobljeno v krožku, v kombinaciji s pametnimi telefoni. Kdor ga bo uspešno opravil, bo prejel nagrado! Navodila z opisom izziva bodo prejeli mentorji prijavljenih krožkarjev po e-pošti pred sejmom.

Tajništvo ČZS

Prihod delegacije iz New Yorka

Delegacijo, ki se je udeležila razglasitve svetovnega dne čebel (SDČ) na Generalni skupščini OZN v New Yorku, so 23. 12. 2017 slovenski čebelarji in podporniki čebelarstva v velikem številu pričakali na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana. Po pozdravnem nagovoru delegacije s strani Marka Alaufa, podpredsednika ČZS, smo delegaciji v znak zahvale podarili medene medalje s podobo logotipa SDČ. Temu je sledil razrez potice.

Več kot sto zbranih sta nagovorila tudi Boštjan Noč, predsednik ČZS, in mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Ob tem je prvi dejal, da je bilo veliko delo opravljeno s pomočjo vseh, ki so verjeli v ta projekt, da pa je naslednja naloga priti do podpor na čebelji panj za slehernega čebelarja. Mag. Dejan Židan pa je med drugim v svojem nagovoru izpostavil, da je ponosen, ker je čebelar in Slovenec.

Vzdušje ob sprejemu delegacije in ob dejstvu, da je Slovenija z razglasitvijo SDČ dosegla veliko, je bilo prijetno. To se je odražalo tudi med obiskovalci v čebelarskih oblekah in narodnih nošah ter praporščaki. Slišati je bilo pesem Če-

Foto: Lidija Senič

belar ob spremljavi diatonične harmonike Jana Verbiča in Komornega moškega zbora ČZS. Plapolale pa so tudi zastave SDČ. Verjamemo, da so tovrstne zastave zaplapolale v marsikateri občini po Sloveniji.

Lidija Senič, vodja služb ČZS

Počastitev razglasitve svetovnega dne čebel v predsedniški palači

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je na dan samostojnosti in enotnosti, 26. 12. 2017, v Predsedniški palači sprejel čebelarje. Dogodek, ki je sovpadal z dnem odprtih vrat Predsedniške palače, je bil namenjen počastitvi razglasitve 20. maja za svetovni dan čebel (SDČ), ki ga je Generalna skupščina OZN v New Yorku razglasila 20. 12. 2017. Nagovore ob tem svečanem dogodku so imeli predsednik Pahor, mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in g. Boštjan Noč, predsednik ČZS.

Pahor je v uvodu dogodka predsedniku ČZS g. Boštjanu Noču izročil protokolarno darilo – zastavo Republike Slovenije – in ob tem dejal, da velike ideje uspejo, če vanje trdno verjamemo in si zanje vsi skupaj prizadevamo. Predsedniku

Noču je v imenu vseh navzočih izrazil hvaležnost, da ni nikoli okleval pri uresničevanju te velike zamisli. Slovenci bomo 20. maja prihodnje leto še posebej ponosni, za kar je zaslužen tudi predsednik Noč.

Židan je orisal dogodke, ki so se zgodili od spočetja ideje do sprejetja SDČ. Povedal je, da je septembra 2014 v njegovo pisarno prišel g. Noč, ki je predstavil idejo. V nekaj dneh po sestanku je nastal načrt. Prvi državnik, ki je oktobra 2014 podprl našo idejo, je bil predsednik Pahor. Aprila 2015 je idejo podprla še slovenska vlada in SDČ je postal državni predlog. Takrat se je začela težka pot. Strokovnjaki čebelarji so morali prepričati vso strokovno javnost, da naj bo SDČ na dan 20. maj, na strani vlade pa je bila naloga, da prepričajo

Foto: MB

Foto: MB

odločevalce. To, da smo Slovenci dobili svetovni dan, pomeni za nas obvezo in zavezo. Nesprejemljivo je, da na svetu živi 815 milijonov ljudi, ki so lačni, umirajo od lakote, in je realne pomoči zelo malo. Kaj narediti, da bo hrane več? Vsaka tretja žlica je odvisna od čebel in drugih opraševalcev, v prihodnje pa bo naraščala ravno proizvodnja hrane, ki je odvisna od opraševalcev. Tukaj se začne velika naloga Slovenije. Tudi zato v Sloveniji ustanovljamo slovensko čebelarstvo akademijo, da bomo lahko tiste, ki potrebujejo znanje, izobrazili.

V nagovoru, ki ga je imel **Noč**, je vsem čestital za praznik samostojnosti in enotnosti. Dejal je, da če kdo kaže enotnost, je to ČZS. In ravno predsedniški sprejem je to tudi pokazal, saj je bila predsedniška palača skoraj premajhna za vse obiskovalce. Pohvalil je udeležbo praporščakov, saj so slovesnosti dali svojevrsten pečat. V nadaljevanju nagovora je povedal, da so čebele lahko vzgled, kako je treba delati. Slovenski

čebelarji verjamemo v to, da brez čebel ni življenja, žalostno pa je, da danes povsod po svetu čebele brez čebelarjev ne morejo preživeti. Ravno zato je naša skupna ideja – ideja vseh slovenskih čebelarjev – tako pomembna. Svet se mora zavedati, da mora ustvariti take pogoje, da bodo lahko čebele preživele. Besede naj vodijo k dejanjem, kako bomo ustavili podnebne spremembe, zmanjšali kemijo, pomagali čebelarjem, sadili medovite rastline. Predsednik Noč je prepričan, da bo Slovenija to naredila in da bo vzor celemu svetu.

Ob koncu sta predsednik Noč in minister Židan izročila predsedniku Pahorju simbolično darilo – panjsko končnico, za katero sta predlagala, da jo namesti na čebelnjak ob dnevu Zemlje, ko jih bodo nameščali na čebelje panje čebelarji skupaj z otroki, ki v tem času rišejo panjske končnice.

Lidija Senič, vodja služb ČZS

Odzivi na razglasitev svetovnega dne čebel

Po razglasitvi 20. maja za svetovni dan čebel, ki se je zgodila na Generalni skupščini Organizacije združenih narodov v New Yorku 20. 12. 2017, smo v Slovenijo prejeli številne čestitke iz različnih držav sveta, kot so Irska, Etiopija, Romunija, Vietnam, Belgija, Nova Zelandija, Nemčija, Uganda, Salvador ... Philip McCabe, predsednik Apimondie, čestita vsem v Sloveniji za trud in dobro opravljeno delo. Skupni imenovalec čestitk je, da čestitajo slovenskim čebelarjem in Sloveniji za dosežek, ki bo pripomogel k ozaveščanju svetovne javnosti, ter izpostavijo Slovenijo in ČZS kot navdih vsem drugim čebelarstvom zvezam. Resnično moramo praznovati prvi praznik iz hvaležnosti do čebel in njihovega ogromnega prispevka človeku in zemlji ter vzpostavljati trajnostno kmetijstvo.

ČZS

Foto: Arhiv ČZS

Foto: Arhiv ČZS

Foto: Arhiv ČZS

V aprilu 2018 bo razstava o čebelarstvu v Državnem zboru RS

ČZS in MKGP smo skupaj zaprosili Državni zbor RS, da bi v aprilu 2018 imeli tam razstavo o čebelarstvu. Dobili smo pozitiven odgovor. Menim,

da je to lepa priložnost za predstavitev naše dejavnosti. Vodstvu DZ RS se že vnaprej zahvaljujem.

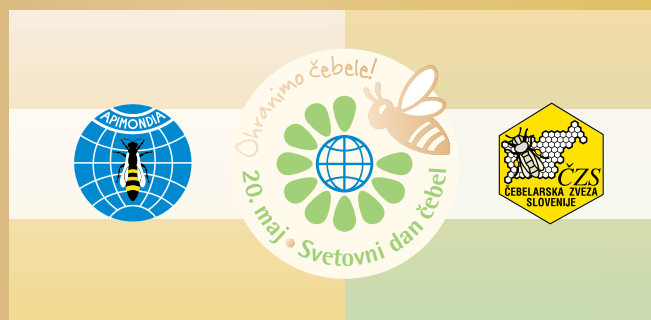
Boštjan Noč, predsednik ČZS

Prvo praznovanje svetovnega dne čebel bo svečan dogodek!

Pripravlja se svečano 1. praznovanje svetovnega dne čebel, katerega častni pokrovitelj bo predsednik države g. Borut Pahor. Vlada Republike Slovenije je organizator praznovanja, v njenem imenu je glavni organizator Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – vodja pa državna sekretarka ministrstva ga. Tanja Strniša.

Samo praznovanje bo edinstven in neponovljiv dogodek za slovensko čebelarstvo in za čebelarstvo po svetu. Bo tudi poseben dogodek za našo Slovenijo. Gre za velik organizacijski zalogaj, saj poleg slovenskih čebelarjev in številnih čebelarskih gostov iz tujine pričakujemo tudi več kot 30 kmetijskih ministrov iz vsega sveta, generalnega direktorja FAO Graziana Da Silvo, komisarja EU za okolje Karmenuja Vello in še koga.

Moja želja je, da ste na tem veličastnem dogodku prisotni vsi slovenski čebelarji, ki to želite. Da vam lahko omogočimo in zagotovimo prostor na prireditvi, vas

res lepo prosim, da čim prej, **najkasneje pa do 1. marca, pošljete prijavnico**, ki ste jo dobila vodstva društev ob gradivu za članarino s strani ČZS. Prijave potrebujemo predvsem zato, da zagotovimo ustrezne kapacitete šotora in samega prireditvenega prostora kot tudi zaradi vseh protokolov države. Že vnaprej hvala in izkoristimo to edinstveno priložnost in bodimo del praznovanja!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Svetovna čebelarska konferenca: Globalni izzivi v čebelarstvu

Čebelarska zveza Slovenije bo v petek, 18. 5. 2018, v sklopu prvega praznovanja svetovnega dne čebel organizirala Svetovno čebelarsko konferenco: Globalni izzivi v čebelarstvu.

Nameni konference so: 1. predstavitev širokega pomena čebel in drugih opraševalcev za pridelavo hrane ter življenje ljudi na zemlji; 2. izpostavitve trenutnih izzivov, s katerimi se srečujejo čebelarji in strokovnjaki, ki delujejo v čebelarstvu; in 3. nabor možnih rešitev in njihova predstavitev kmetijskim ministrom dne 19. 5. 2018.

Glavne teme na konferenci:

- opraševanje – ekosistemska storitev čebel –, gospodarski pomen čebel in drugih opraševalcev;
- pesticidi – grožnja čebelam in drugim opraševalcem;
- pomen uporabe čebeljih pridelkov v prehrani in apiterapiji;
- skrb za kakovost in varnost čebeljih pridelkov;

- razvoj sonaravnih načinov za zatiranje varoj;
- prenos znanja v čebelarstvu;
- upravljanje pašnih virov čebel – sajenje medovitih rastlin kot odgovor na intenzivno kmetijstvo;
- promocija čebel in čebeljih pridelkov.

Cilji konference:

- Določitev optimalnih in možnih rešitev za odpravo ugotovljenih problematik v čebelarstvu.
- Določitev kratkoročnih in dolgoročnih ciljev za zmanjšanje problematik.

Uradna jezika konference bosta angleški in slovenski jezik, zagotovljeno bo simultano prevajanje. Trenutno se o sodelovanju na konferenci dogovarjamo z največjimi strokovnjaki s posameznega področja s celega sveta.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Koledar prireditve ob prvem praznovanju svetovnega dne čebel

Obveščamo vas, da je na spletni strani ČZS vzpostavljen nov koledar, v katerega se bodo zaradi boljše preglednosti vpisovale vse spremljajoče prireditve ob prvem praznovanju svetovnega dne čebel. Koledar je dostopen na dnu spletne

strani, s klikom na ikono. Za vpis svojega društvenega, občinskega ipd. dogodka ob svetovnem dnevu čebel v skupen koledar pišite tajniku ČZS na e-naslov: matej.mandelj@czs.si.

Matej Mandelj, tajnik ČZS

Bičkarji rodu *Crithidia*, manj znani zajedavci čebel

Lucija Žvokelj, dr. vet. med., Jerica Vreček Šulgaj, dr. vet. med., in dr. Metka Pislak Ocepek, dr. vet. med.

Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut
lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si

Na Inštitutu za patologijo, divjad, ribe in čebele na Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani smo preverjali, ali so tudi pri čebelah v Sloveniji prisotni zajedavci iz razreda bičkarjev. Že ob mikroskopski preiskavi prvih vzorcev čebel delavk smo opazili mikroorganizme, ki se gibljejo z vrtinčenjem, kar je značilno za tako imenovane vrteljce, praživali iz razreda bičkarjev. Z molekularnimi preiskavami smo v nadaljevanju potrdili, da so bili pri vseh preiskovanih skupinah vzorcev čebel prisotni zajedavci iz rodov *Crithidia* in *Lotmaria*.

Z determinacijo posameznih vrst smo pri enem od vzorcev ugotovili vrsto *Crithidia bombi*, medtem ko vrste *Crithidia mellificae* nismo potrdili, so pa bili vsi vzorci pozitivni na vrsto *Lotmaria passim*. Ti rezultati se ujemajo tudi z navedbami v znanstveni literaturi, da med tripanosomami pri čebelah vse bolj prevladuje *Lotmaria passim* in da ponekod zajedavca *Crithidia mellificae* ne ugotavljajo več, podobno kot se to dogaja pri nosemi, ko prevladuje *Nosema ceranae*. Ker so navedbe o omenjenih zajedavcih v domači in tuji čebelarški literaturi skromnejše, smo se odločili, da tokrat strnemo nekaj podatkov o zajedavcih iz rodu *Crithidia*.

Zajedavca *Crithidia* spp. uvrščamo med črevesne zajedavce, ki parazitirajo pri členonožcih, predvsem pri žuželkah. Spadajo med praživali, v razred bičkarjev. Med gostitelji se prenašajo v obliki cist z okuženimi iztrebki. V prebavilih

žuželke se zajedavci razvijejo skozi več razvojnih stopenj in se z bičkom povežejo s črevesnim epiteliem. Najbolj poznana predstavnika rodu sta *Crithidia bombi*, ki parazitira pri čmrljih, in *Crithidia mellificae* pri medonosnih čebelah. Rod *Crithidia* nadalje uvrščamo v družino Trypanosomatidae, katere predstavniki povzročajo bolezenska stanja pri različnih organizmih, žuželkah, rastlinah in vretenčarjih. Kot zanimivost lahko omenimo, da sodi v to družino tudi povzročitelj spalne bolezni pri živalih in ljudeh v podsaharski Afriki, ki jo prenaša muha cece.

Bičkarje v črevesju čebel so pri medonosnih čebelah opisali že leta 1912. Zajedavca *Crithidia mellificae* so prvič opisali leta 1967 v Avstraliji (Langridge in McGhee, 1967). S prvimi biološkimi poskusi so ugotovili, da naj ta povzročitelj ne bi povzročal bolezni pri čebelah, in to je bil tudi razlog, da se o zajedavcu *Crithidia mellificae* skoraj 40 let ni govorilo. **Strokovnjaki so postali na zajedavca *Crithidia mellificae* pozorni v zadnjih letih, saj so ugotovili, da je pogosto prisoten kot eden od patogenov pri večjih izgubah čebeljih družin**, kar so lahko ugotavljali šele s sodobnimi diagnostičnimi metodami. Njegovo pogosto pojavljanje v celotnem časovnem obdobju 10-mesečne raziskave spremljanja vseh do tedaj znanih potencialnih povzročiteljev bolezni v profesionalnih čebelarstvih v vseh geografskih regijah ZDA je presenetilo raziskovalce (Runckel in sod., 2011). Značilno se je pojavljal skupaj z glivo *Nosema ceranae*. Kar nekaj študij je v zadnjih petih letih izpostavilo, da bi lahko *Crithidia mellificae* predvsem skupaj s povzročiteljem nosestavosti precej pripomogla k izgubam čebeljih družin. V Belgiji so skušali povezati izgube čebel v zimskem času s prisotnostjo povzročiteljev bolezni poleti. **Ugotovili so, da je v poletnem času poleg pršice *Varroa destructor* ravno prisotnost zajedavca *Crithidia mellificae*, še posebej v kombinaciji z zajedavcem *Nosema ceranae*, pomemben kazalnik kasnejših zimskih izgub čebel.**

Ugotovitev, da vrsta *Crithidia bombi* povzroča resne težave družinam čmrljev, saj ima negativen vpliv na razvoj jajčnikov pri matici, je dodatno okrepila dvom o neškodljivosti predstavnikov rodu *Crithidia* za medonosne čebele. V zadnjih letih se bičkarjem pri čebelah posveča vedno več pozornosti, kar so omogočile tudi sodobne diagnostične metode. Predvsem vrsta *Lotmaria passim* je pomemben predstavnik družine Trypanosomatidae pri čebelah, o čemer bomo pisali v eni od naslednjih števil.

Za oceno stopnje škodljivosti opisanih bičkarjev za medonosno čebelo še ni na voljo dovolj podatkov. Vemo pa, da kadar je čebelja družina oslABLJENA zaradi nekega povzročitelja bolezni, lahko prisotnost dodatnega mikroba, tudi če sam zase ni posebej škodljiv, povzroči dodatne bolezenske spremembe pri družini. Dejstvo je tudi, da se pod različnimi vplivi narava ves čas spreminja, in z njo vsi organiz-

Slika 1: *Crithidia mellificae*, posneto z elektronskim mikroskopom

mi, tudi tisti, ki povzročajo bolezni. Zaradi globalizacije že imamo tujerodne povzročitelje bolezni pri čebelah, nekateri novi nam še grozijo in vprašanje je, kako se v vse to vključujejo opisani zajedavci rodu *Crithidia*. Na našem inštitutu zato že načrtujemo nadaljnje raziskave na tem področju.

Viri:

- Higes, M., Rodríguez-García, C., Gómez-Moracho, T., Meana, A., Bartolomé, C., Maside, X., et al. (2016): Short communication: survival of honey bees (*Apis mellifera*) infected with *Crithidia mellificae* (Langridge and McGhee: ATCC® 30254™) in the presence of *Nosema ceranae*. *Spanish Journal of Agricultural Research*, 14, e05SC02.
- Langridge, D. F., McGhee, R. B. (1967): *Crithidia mellificae* an acidophilic trypanosomatid of the honey bee *Apis mellifera*. *Journal of Protozoology*, 14: 485–487.

- Ravoet, J., Maharramov, J., Meeus, I., De Smet, L., Wenseleers, T., Smagghe, G., and de Graaf, D. C. (2013): Comprehensive bee pathogen screening in Belgium reveals *Crithidia mellificae* as a new contributory factor to winter mortality. *PLoS ONE* 8: e72443.
- Ravoet, J., Schwarz, R. S., Descamps, T., Yañez, O., Tozkar, O. O., Martin-Hernandez, R., de Graaf, D. C. (2015): Differential diagnosis of the honey bee trypanosomatids *Crithidia mellificae* and *Lotmaria passim*. *Journal of Invertebrate Pathology*, 130, str. 21–27.
- Runckel, C., Flenniken, M. L., Engel, J. C., Ruby, J. C., Ganem, D., et al. (2011): Temporal analysis of the honey bee microbiome reveals four novel viruses and seasonal prevalence of known viruses, *Nosema* and *Crithidia*. *PLoS One* 6: e20656.
- Stevanovic, J., Schwarz, R. S., Vejnovic, B., Evans, J. D., Irwin, R. E., Glavinic, U., et al. (2016): Species-specific diagnostics of *Apis mellifera* trypanosomatids: a nine-year survey (2007–2015) for trypanosomatids and microsporidians in Serbian honey bees. *Journal of Invertebrate Pathology*, 139, str. 6–11.

Litijev klorid – novo učinkovito zdravilo za zdravljenje varoze?

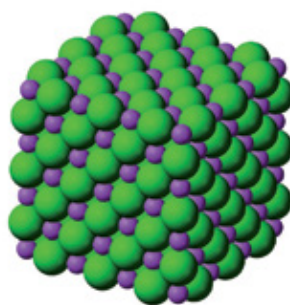
Bettina Ziegelmann, Elisabeth Abele, Stefan Hannus, Michaela Beitzinger, Stefan Berg in Peter Rosenkranz (prevod in lektura Vladimir Fajdiga)

Univerza Hohenheim

Na univerzi Hohenheim v Stuttgartu je raziskovalcem uspelo razviti zdravilo, s katerim bi lahko bistveno manj dela in časa učinkovito zdravili varozo. Učinkovina, ki mnogo obeta v čebelarstvih krogih, je lahko dostopen litijev klorid. Po dolgih letih zatiranja varoj imamo končno na razpolago novo učinkovino, ki deluje po povsem drugačnem principu, kot so delovala dosedanja zdravila. S potencialnim proizvajalcem zdravila že potekajo pogovori, hkrati pa tudi postopki za registracijo ter dovoljenje za uporabo.

Pot do dostopnosti zdravila na tržišču bo, zaradi postopkov testiranja in registracije, še dolga

Rezultati opravljenih raziskav projekta obljublajo: cenovno ugodno, za uporabo enostavno zdravilo za zdravljenje varoze, ki ga je v obilici moč najti tudi v naravi in je brez stranskih učinkov za čebele, čebelarja in uporabnika čebeljih pridelkov. Litijev klorid je učinkovina oz. zdravilo z zgoraj opisanimi lastnostmi, ki ga je v ta namen razvila skupina raziskovalcev. Zdravilo je enostavno za proizvodnjo in uporabo. V poskusih omenjenega projekta ostan-

Litijev klorid, LiCl

Sol litijevega klorida

kov v medu doslej ni bilo zaznati. dr. Peter Rosenkranz, vodja deželne čebelarstvene inštituta, pojasnjuje prednosti učinkovine: »Litijev klorid, raztopljen v sladkorni raztopini, krmimo čebelarje. V poskusih, ki smo jih izvedli v času trajanja projekta, so uspešno učinkovale že zelo majhne količine raztopine litijeve soli in v nekaj dneh uničile varoje na čebelah, brez stranskih posledic za čebele same.« V prid učinkovini govori tudi razpoložljivost le-te. Svetovne rezerve lahke kovine litija ocenjujejo na več kot 40 milijonov ton; kot litijev klorid – sol pa ga je v naravi moč najti tudi v solnih lugih, slanih jezerih, v zdravilnih vrelih, ponekod v presenetljivo visokih koncentracijah. V vodi lahko točna sol se med drugim uporablja tudi kot sušilno sredstvo ter kot raztopina proti zmrzovanju oz. za odstranjevanje ledu. V humani medicini pa se uporablja od sredine 20. stoletja kot antide-

Litijev klorid nosi oznako GHS piktogram za nevarnost zdravju človeka

Foto: Internet

Foto: Internet

presiv. Počakati bo treba sicer še nekaj časa, da se bo zdravilo pojavilo na tržišču, treba je namreč opraviti še dodatna testiranja, s katerimi bi določili način uporabe in doziranje, izključili vse morebitne stranske učinke za čebele in uporabnika ter tveganje za ostanke v čebeljih proizvodih.

Nenačrtovano odkritje

Raziskovalna skupina dr. Rosenkranza je pravzaprav spremljala mnogo kompleksnejši poskus: »Skupaj z Biotechnologie-Startup SiTOOLS Biotech smo poskušali z RNA-interferenčnim postopkom – krajše RNAi-postopek, ciljano izključiti posamezne gene. Za razvoj omenjenega postopka je skupina v letu 2006 prejela Nobelovo nagrado za medicino; postopek se od tedaj v svetu uporablja pri zdravljenju najrazličnejših bolezni. Ideja je bila, da s kratkimi RNA molekulami nakrmimo čebele, le-te bo s sesanjem čebelje hemolimfe varoja prejela v svoje telo. V varoji pa kratke RNA molekule ciljano izključijo življenjsko pomembne gene zajedavca. Za čebele so te kratke RNA molekule nenevarne, ker interagirajo (vzajemno izmenjujejo) izključno z geni, specifičnimi za varoje. Pri zajedavcu varoji namreč povzročijo motnje v centralnih procesih presnove, kar ima za posledico smrt parazita,« tako dr. Rosenkranz. Naloga je bila dobro zastavljena in je imela uspeh, vendar so raziskovalci opazili nekaj nenavadnega: »Pri kontrolnih poskusih smo lahko pokončali varoje tudi z RNA-nespecifičnimi kratkimi molekulami, ki naj ne bi škodovali niti čebelarjem niti varojam« poroča dr. Rosenkranz. »Nekaj v tej kontrolni „genski mešanici“ je škodovalo zajedavcem, čebelarjem pa ne. Skoraj dve leti je trajalo, da smo odkrili vlogo litijevega klorida – skrivnega orožja zoper varoje.«

Raziskovalci so namreč uporabljali litijev klorid kot možno sredstvo pri izolaciji RNA-fragmentov, s pomočjo katerih so bili izključeni geni v telesu čebele. Posledično

Mlada, pravkar izležena čebela z več zajedavci na telesu

odkritje je bilo, da bi bila RNAi-metoda sicer uspešna pri zatiranju varoj, vendar zelo draga in zahtevna. Litijev klorid pa je v nasprotju s tem enostavno proizvesti, je relativno cenovno ugoden ter nekomplíciran za skladiščenje.

Projekt BeePax

Rezultati so nastali v okviru projekta BeePax podjetja SiTOOLS in univerze Hohenheim ter na pobudo dr. Stefana Hannusa iz podjetja SiTOOLS. Odkritje vloge litijevega klorida kot učinkovine za zatiranje varoj je bilo posledica mnogih skupaj izvedenih eksperimentov ter hkrati uspešne povezave strokovnih proučevanj s področja molekularne biologije ter čebelarstva.

Projekt je imel v dveh letih na razpolago sredstva v višini 303.800 EUR, ki mu jih je oskrbel bavarski sklad za raziskovanje – Bayerische Forschungsförderung. Fundacija podpira obetavne ključne tehnologije prihodnosti. V središču pa so, po navedbah sklada, predvsem tesno sodelovanje gospodarstva in znanosti in posledično s tem povezana izmenjava znanj.

Vir:

www.nature.com/articles/s41598-017-19137-5

Sestavljanje in žičenje satnikov ter vtiranje satnic

Aleš Bozovičar

Svetovalac JSSČ za tehnologijo

ales.bozovicar@czs.si

Izdelava in žičenje satnikov ter vtiranje satnic so eno od glavnih opravil, ki jih postorimo čebelarji med zimo. Čeprav je delo nekoliko enolično, je še kako pomembno, saj satnik skupaj s satnico predstavlja najpomembnejši del panja.

Sestavljanje satnikov

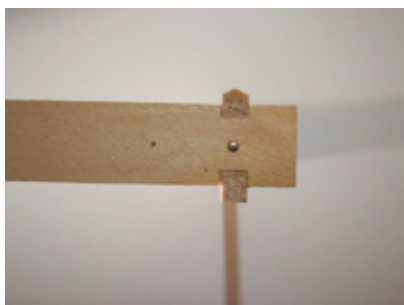
Satnik je sestavljen iz štirih letvic, lahko iz lipovega ali smrekovega lesa, ki so med seboj povezane pod pravim kotom. Pomembno je, da je satnik izdelan iz kakovostnega lesa, da se nam v kasnejših fazah sestavljanja ne bo lomil. Satnike lahko kupimo v večini čebelarskih trgovin, če pa imamo doma primerno orodje, jih lahko izdelamo sami. Deli satnika morajo biti izdelani zelo natančno in dobro spojeni, saj le tako lahko preprečimo, da nam ob uporabi kateri od

Satnik z rogljičnim in lepljenim spojem

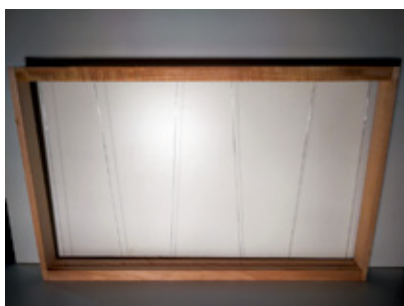

Spoj satnika, zbit z sponko

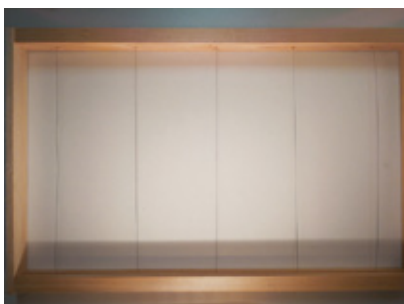

Spoj ssatnika, zbit z žebeljem

dnost. Takšen način spajanja je zamudnejši, vendar imajo takšni sati daljšo življenjsko dobo.

Žičenje v obliki črke W

Navpično žičenje

delov ne ostane v roki. Za spajanje se uporablja veliko metod. Največkrat so posamezni deli med seboj zbiti z žebli, lahko z ročnim, električnim ali pnevmatskim kladivom. Pri zbijanju satnikov si lahko pomagamo s stojalom, ki nam omogoča, da so vsi deli med seboj v pravokotni postavitvi. Priporočljivo je posamezne dele med seboj dobro zlepiti z voodpornim lepilom. Za združevanje posameznih delov satnika se uporabljajo tudi rogljični spoji, ki dajejo satniku izredno trdnost ter preprečujejo krivljenje po vstavitvi v panj. Tudi takšne rogljične spoje je treba zbijati ali zlepiti z voodpornim lepilom, ki zagotavlja satniku dobro vezavo in tr-

Žičenje satnikov

Da satnico dobro namestimo med vse dele satnika, moramo satnik zažičiti. Za zažičevanje satnikov imamo različne možnosti žičenja. Razlike so v poteku žice v samem satniku. Žica je lahko napeljana vodoravno, navpično ali navpično v obliki črke W. Glede na vrsto žičenja zavrtamo luknjice v dva vzporedna dela satnika. To lahko storimo predhodno, ko satnik še ni sestav-

vljen, ali kasneje po sestavljanju. V letvice, skozi katere bo potekala žica, enakomerno razporejeno zvrtno luknjice. Število luknjic prilagajamo dolžini satnika. Za standardni AŽ-satnik potrebujemo 6 luknjic na vsaki od daljših dveh letvic. Če poteka žica ravno, morajo biti luknjice vzporedne, pri obliki W pa morajo biti luknjice temu primerno zamaknjene. Tudi pri vodoravnem poteku žice število luknjic prilagajamo višini sata. Za standardni LR-panj so dovolj tri luknjice vzporedno na vsaki strani satnika. **Najboljšo trdnost in nosilnost žice dosežemo z napeljavo žice v obliki W**, saj žica prenaša sile v vodoravni in navpični smeri. Poleg tega pri tem načinu žičenja porabimo najmanj žice. Da se nam žica pri napenjanju ne zajeda v les, lahko uporabimo kovinske obročke, ki jih vstavimo v luknjice satnika. To je v večini primerov nepotrebno in predstavlja zgolj dodatno delo in strošek. **Najlažje in najhitreje žičenje poteka, če si predhodno žico narežemo na potrebno dolžino ter začnemo žičenje na sredini satnika do konca in nato satnik obrnemo.** Pri takem načinu žičenja ne vlečemo celotne žice čez vse luknjice satnika. Za žičenje uporabljamo pocinkano žico ali kakovostnejšo žico iz nerjavečega materiala.

Za pritrditev žice jo navijemo okoli žeblja in žebelj zabijemo.

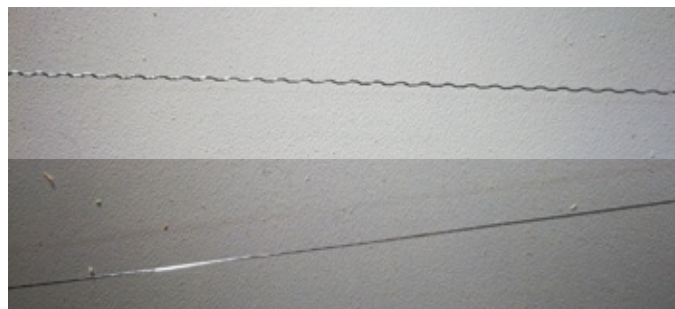

Okoli dveh žebeljev, v medsebojni razdalji, ki določa primerno dolžino žice za satnik, razvijemo kolut žice. Na obeh koncih žico odrežemo s kotno brusilko.

Napenjanje žice in vtiranje satnic

Glede trdnosti in higienskega vidika je žica iz nerjavečega materiala primernejša. Slaba stran nerjaveče žice je segrevanje pri vtiranju satnice, saj zaradi povečane upornosti tega materiala poteka segrevanje žice nekoliko počasneje. Z napenjanjem žice počakamo do vtiranja satnic. Če je žica napeta, se lahko satnik v sredini prej ukrivi. Na eni strani satnika, kjer je začetek oz. konec žice, zabijemo žebliček do polovice, nato okoli njega navijemo žico ter žebliček zabijemo do konca v les. V nadaljevanju zabijemo žebliček še na drugi strani žice, ponovno samo do sredine. Nato začnemo napenjati žico. Paziti moramo, da je žica dobro napeta čez vsako luknjico. Ko imamo žico napeto, jo ovijemo preko žeblička. Na koncu žebliček zabijemo do konca in odrežemo višek žice. Žico lahko po potrebi še dodatno napnemo in nazobčamo z napenjalcem. Nato satnico položimo v sredino satnika na žico. Priporočljivo je satnice ob vtiranju segreti na sobno temperaturo, saj so hladne satnice zelo

krhke in se nam kaj hitro lahko poškodujejo. Tudi čas segrevanja žice je pri toplejših satnicah krajši. Za vtiranje uporabimo električni zažicevalnik, lahko tudi navaden akumulator, in žico previdno segrevamo, da se utopi v satnico. Pri segrevanju moramo paziti, da nam

Nazobčana in nenazobčana žica

satnica ne pade skozi žico, zato je bolje žico segrevati po posameznih odsekih.

Ocena potrebnega števila novih satov

Satje je večnamenski prostor, ki ga čebele uporabljajo za vzrejo zalege in za skladiščenje medu, medicine in cvetnega prahu. Zato je še kako pomembno, da pri čebelarjenju menjamo staro satje z novim. Priporočljivo je, če je le mogoče, da se letno zamenja vsaj tretjina starega satja, kar upoštevamo pri pripravi zaloge mladega satja. Pri zalogi upoštevamo tudi sate, ki jih potrebujemo za izdelavo narejencev, ometencev, morebitnih rojev in ob zamenjavi poškodovanih satov. Ko seštejemo vse te dejavnike, lahko upoštevamo, da letno potrebujemo kar polovico rezervnih satov. Nič hudega ni, če nam ob koncu sezone kakšen sat ostane, večja težava je, če ga nimamo, ko ga potrebujemo.

Napenjalca žice

Poročilo o rezultatih interne kontrole kakovosti in varnosti slovenskega medu

Mag. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane
andreja.kandolf@czs.si

Čebelarji imajo že nekaj let v okviru Uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva možnost brezplačnih analiz kakovosti in varnosti medu. V zadnjih letih je analize izvajal Kmetijski inštitut Slovenije. V letu 2017 je bilo zaradi slabe pašne sezone analiziranih manj vzorcev. Meritve vsebnosti vode, električne prevodnosti, vsebnosti HMF-a ter senzorično in mikroskopsko analizo so opravili pri desetih vzorcih, pri 84 vzorcih pa so merili vsebnost kumafosa, timola in razpadnih produktov amitraza.

Kumafos vsebujeta sredstvi CheckMite za poletno zatiranje varoj in Perizin za zimsko zatiranje, timol sredstvi Apiguard in Thymovar, amitraz pa Apivar ter Varidol. Kilogram medu lahko vsebuje največ 100 µg (ali 0,1 mg/kg) kumafosa oz. največ 200 µg (ali 0,2 mg/kg) amitraza ali njegovih razpadnih metabolitov. Kljub temu da za timol ni predpisane vrednosti, pa te snovi pri senzorični analizi medu ne smemo začutiti.

Vsebnost vode in HMF-a

Vrednosti vode so bile v območju od 14,3 % do 17,8 %, vsi vzorci so ustrezali zahtevam Pravilnika o medu pa tudi zahtevam za med višje kakovosti (Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo). Vrednosti HMF-a so bile pri devetih vzorcih medu v območju od LOQ (1 mg/kg) do 8,4 mg/kg,

eden vzorec je imel HMF-a 537 mg/kg, kar je krepko nad dovoljeno mejo.

Botanično poreklo

Botanično poreklo medu so določali s pelodno in senzorično analizo ter merjenjem električne prevodnosti. Štirje vzorci od desetih so bili napačno določeni. Vzorec, ki je imel zelo visoko vrednost HMF-a, je imel tudi zelo neznačilno nizko električno prevodnost (0,097 mS/cm) ter za med neznačilne senzorične lastnosti, peloda pa skoraj ni imel. V vzorcih leta 2017 je bila vsebnost peloda zelo pestra, tudi manovi elementi so bili po večini dobro zastopani.

Vsebnost ostankov kemičnih sredstev

Pri 50 od 84 (60 %) vzorcev ostankov timola, kumafoza in amitraza niso zaznali oziroma so bile vrednosti pod mejo kvantitativnega določanja LOQ (amitraz: LOQ = 0,01 mg/kg, kumafos: LOQ = 0,009 mg/kg, timol: LOQ = 0,07 mg/kg). V 9 od 84 vzorcev (10,7 %) je bila vsebnost kumafosa nad mejo kvantitativnega določanja (> 0,009 mg/kg). Razpon vrednosti je bil v območju od 0,01 do 0,032 mg/kg. Najvišja dopustna vrednost (MRL) za kumafos v medu je 0,1 mg/kg. Prisotnost amitraza so določili v 25 od 84 vzorcev (29,7 %). Pri 18 vzorcih so določili amitraz v koncentracijskem območju od 0,01 do 0,02 mg/kg, pri treh vzorcih so določili vrednost v območju od 0,03 do 0,04 mg/kg, trije vzorci so vsebovali med 0,06 do 0,08 mg/kg amitraza, en pa 0,12 mg/kg. Noben vzorec ni presegel vrednosti MRL, ki je za amitraz 0,2 mg/kg. Najvišja izmerjena vrednost je bila 0,12 mg/kg (polovica dovoljene). Timol so našli v enem vzorcu, in sicer 0,022 mg/kg. Timol ne povzroča tveganja za zdravje ljudi, zato slovenska in EU zakonodaja ne predpisujeta najvišje dovoljene vsebnosti za timol. Kljub temu pa lahko timol vpliva na okus medu. Zakonodaja v Švici predpisuje MRL za timol 0,8 mg/kg. Po raziskavah je ta

vrednost še sprejemljiva in ne vpliva na senzorične lastnosti medu.

Sklep

Analize kakovosti medu je brez dvoma treba nadaljevati. Čebelarje pozivamo, naj izkoristijo to pomoč države, saj s tem spremljajo in nadzorujejo svojo proizvodno prakso. Tudi zakonodaja nam nalaga, da moramo svoj proizvodni proces vsake toliko časa preveriti z analizami. V letu 2016 so v okviru istega ukrepa zaradi zanimanja čebelarjev število razpoložljivih vzorcev povišali, v letu 2017 pa bi lahko naredili še 16 vzorcev za analizo ostankov več, pa jim jih ni uspelo zbrati.

Zakonodaja nam nalaga občasno preverjanje medu z analizami.

Čebelarjem, ki posumijo, da zaradi njihove prakse obstaja možnost neskladnosti vzorca medu z zakonodajo, svetujemo, da opravijo kontrolni pregled svojega medu. Za nasvet lahko prosijo Javno svetovalno službo v čebelarstvu (JSSČ) in veterinarje, ki delujejo v okviru Nacionalnega veterinarskega inštituta.

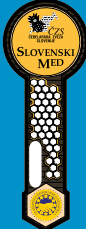
V primerjavi z letom 2016 so v letu 2017 ugotovili večji delež vzorcev, pri katerih so določili amitraz nad mejo kvantitativne določitve metode (2016: 24 %, 2017: 30 %). Tudi onesnaženost s kumafosom je bila 2017 večja (11 %) v primerjavi z letom 2016, ko je bila 5 %. Tudi najvišja izmerjena vrednost je bila 2017 višja. V raziskavah iz obeh let pa so ugotovili, da je s timolom onesnažen majhen delež vzorcev medu (2016: 2,5 %, 2017: 1 %).

Določitev vrste medu ni vedno preprosta, posebej v letini, kot je bila v letu 2017, ko smo v spomladanskem času namesto cvetličnega natočili gozdni med. Čebelar, ki se je zanašal na pretekle izkušnje in medu ni poskusil ali celo izmeril električne prevodnosti, je zelo verjetno med označil

OBVESTILO – Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Čebelarji, pri katerih so od zadnje notranje presoje minila tri leta (torej vsi, pri katerih je bila zadnja presoja izvedena leta 2015), morajo vnovično notranjo presojno opraviti letos.

Vzorci medu iz sistema SMGO, ki so starejši od enega leta, lahko oddate v brezplačno analizo na vsebnost HMF-a.

 SMGO š t e v e c	Število novih članov SMGO decembra 2017	Število članov, ki so izstopili decembra 2017	Število vseh članov SMGO decembra 2017
	12	1	364
Za vključitev v kakovostno shemo Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo navežite stik z go. Natašo Lilek po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. preko e-pošte: natasa.lilek@czs.si . Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si , in sicer v rubriki SMGO.			

napačno. Pri določitvi vrste medu vam lahko pomagajo terenski svetovalci.

Omeniti moramo tudi, da mora med, ki se daje v promet, ustrezati Pravilniku o medu. Med z visoko vsebnostjo HMF-a, zelo nizko prevodnostjo in malo peloda si ne zasluži imena med in ga ne smemo dati v promet.

Glede na rezultate čebelarjem svetujemo, da uporabijo pomoč laboratorijev pri zagotavljanju varnosti in kakovosti medu. Analize kakovosti opravljamo tudi na ČZS, kjer lahko oddate med v kontrolni pregled. Analiza je do porabe razpoložljivih sredstev za čebelarje brezplačna. Več na:

www.czs.si/content/G1. Rezultati so nastali v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji 2017–2019, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije.

Viri:

Kmecl, V. in sod. (2017): *Zaključno poročilo analize medu v letu 2017, Sklop 1: Kontrola kakovosti medu*, Kmetijski inštitut Slovenije.

Kmecl, V. (2017): *Zaključno poročilo analize medu v letu 2017, Sklop 2: Kontrola ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj*, Kmetijski inštitut Slovenije.

Medenje bora

Franc Šivic

franci.sivic@gmail.com

Zanimivo je, da o medenju bora v Sloveniji ne vemo kaj dosti. V *Slovenskem čebelarju* je bilo v preteklosti sicer objavljenih nekaj poročil o medenju rdečega bora pri nas, vendar so se vsi pisci strinjali, da medi le redkokdaj in da za čebelarstvo ni pomemben.

Popolnoma drugačno vlogo kakor v srednji Evropi pa igra čebelja paša na boru na nekaterih grških otokih, na vzhodnem delu Peloponeza in v priobalnem pasu jugozahodne Turčije. V okolici turških mest Mugla, Marmaris in Kudasi so vasi, kjer se vsi prebivalci ukvarjajo s čebelarstvom in živijo izključno od prodaje borovega medu. Če ima družina s petimi ali več člani med 200 in 300 panjev, čebele vsem zagotavljajo človeku dostojno življenje. Bor medi redno in obilno vsako leto in donosi na panj se gibljejo od 50 do 100 kg. Glavna paša se začne prve dni avgusta in traja do septembra. Mano izloča kapar z latinskim imenom *Marchalina hellenica*, ki živi na alepskem boru (*Pinus*

halepensis), na pini (*Pinus pinea*) in na brucijskem boru (*Pinus brutia*).

Zanimivo je, da se ta proizvajalec mane pojavlja samo v manjšem delu Turčije in Grčije, drugod v Evropi pa ga ne najdemo, z izjemo italijanskega otoka Ischia, ki leži v Tirenskem morju, torej daleč proč od egejskih otokov. Tu so ga prvič opazili leta 1984 in kmalu se je s prvotnega žarišča razširil po vsem otoku. Obstaja sum, da so ga iz Grčije na otok prinesli čebelarji. Dobil je celo ime – grški kapar. Turistične delavce je obšel nemir, saj živi pretežno del prebivalstva od turizma, turistom pa nikakor ni bilo všeč, da na njih kaplja sladka mana, ko se zadržujejo v senci borov. Strah se je polotil tudi varuhov narave, ko so opazili, da se bori zaradi množičnega napada novega parazita sušijo. Italijanska država je nedavno celo izdala odlok, da je treba novega rastlinskega sovražnika z vsemi sredstvi uničiti, preden bo ta uničil borove sestoje na otoku.

Sredi julija 2017 sem s skupino prijateljev obiskal grška otoka Rodos in Patmos v Egejskem morju. V živo sem videl, kako je videti ta sporni proizvajalec mane, o katerem sem že veliko slišal in ki predstavlja za čebelarje na egejskih otokih in v majhnem delu Turčije pravi blagoslov. Prve kolonije tega kaparja sem našel v borovem gozdu na Patmosu v neposredni bližini votline, v kateri je pred skoraj 2000 leti evangelist Janez pisal znamenito knjigo Razodetje (Apokalipsa). Debla, veje in celo deli korenin alepskega bora so bili prekriti z belimi kosmi, podobnimi vati. Nitke v kosmih so iz voska, ki ga proizvajajo kaparji, da se zaščitijo pred vročino in sovražniki. Ličinke so skrite v razpokah lubja, kjer sesajo drevesni sok in ga predelanega v obliki sladkih kapljic izločajo iz svojih zadkov, da potem kapljajo z vej ali polzijo po deblu. Medenja žal nisem mogel opazovati niti fotografirati, ker se začne pojavljati šele v avgustu. Toda videl sem kar precej mladih dreves, ki so bila tako napadena, da so se sušila, na starejših borih pa so odmirale nižje rastoče veje. Eden od domačinov mi je povedal, da so borove sušice najnevarnejše v primeru gozdnih požarov, ker gorijo kakor bakle.

Del borove veje s kosmi bele vate, pod katerimi se skrivajo rumene ličinke borovega kaparja.

Kapar Marchalina hellenica

da je v vasi kar sedem poklicnih čebelarjev. Pobočja omenjene gore so porasla z nizkim mediteranskim rastjem, med katerim prevladujeta divji timijan in žajbelj, v nižjih legah pa so obširni borovi gozdovi. Ko sem si ogledoval bogato založene trgovine spominkov, mi je padla v oči prodajalna medu in stopil sem vanjo. Sprejel me je mladi prodajalec po imenu Aris Karanzias in mi povedal, da imata skupaj z očetom približno 300 čebeljih družin, da pridelujeta različne vrste medu, in sicer med pomladanske rese, mešan cvetlični med, timijanov in predvsem borov med. Večino pridelkov čebel prodajo v domači trgovini, saj se po edini ulici v vasi vsak dan valijo množice turistov in skoraj vsak obiskovalec kupi kakšen kozarec medu. Z očetom pa

Nekaj dni kasneje sem v osrednjem delu Rodosa obiskal vas Sianna, ki leži na vznožju druge najvišje otoške gore Akramitis (825 m n. m.). Vas je sicer zelo majhna, slovi pa po odličnem medu in po tem,

imata še nasad oljk, zato v prodajalni ne manjka oljčnega olja. Čebelarstvo in oljkarstvo sta panogi, ki se lepo dopolnjujeta. Spomladi in poleti je delo predvsem s čebelami, jeseni in pozimi, ko ni več paše in čebele počivajo, pa nastopi sezona obiranja oljk in pridelave olja. Med razgovorom sva se lotila tudi borovega kaparja, ker me je zanimalo, kako kot čebelar gleda na težavo, da je ta žuželka pravzaprav dokaj nevaren gozdni škodljivec. Odgovoril mi je takole: »Res se marsikateri bor na slabših rastiščih posuši zaradi parazitiranja borovega kaparja, toda na Rodosu pridelamo kar 65 % medu z bora, in če izračunamo, kolikšna je vrednost tega medu v primerjavi s skoraj nič vrednim borovim lesom, bomo hitro ugotovili, da je z gospodarskega vidika ta žuželka bolj koristna kot škodljiva. Nekaj deset kilometrov od Rodosa je že obala Turčije, in tam je veliko več borovih gozdov in tudi veliko več čebelarjev kakor pri nas. Tudi tam povzroča ta kapar škodo na borih, toda turška država ga je uradno zaščitila in nihče ga ne sme zatirati.«

Kako različna so lahko stališča ljudi in celo držav do neke težave: italijanska vlada je izdala odlok za uničenje borovega kaparja na otoku Ischia, turška pa ga je na svojem ozemlju zaščitila.

Novice iz sveta

ZDA

Leta 2001 so uvedle ameriške oblasti več kakor 200-% protidumpinško carino na uvoženi kitajski med, da bi tako zavarovale domače čebelarje. Toda iznajdljivi trgovci so kmalu našli način, da so se visoki carini izognili. Med so uvozili v ZDA kot malezijski, korejski ali ruski med. Carinska uprava je odkrila prevaro šele potem, ko jih je na to opozorila neka oseba, ki je dobro poznala razmere na ameriškem trgu medu. Prevara, poimenovali so jo »Honeygate«, je bila do tedaj največje goljufanje ameriške carine. Toda omenjeno odkritje ni ustavilo brezvestnih trgovcev z medom in prevare so se nadaljevale. Leta 2013 je carina s pomočjo nekega drugega žvižgača, ki je pred tem delal v podjetju Honey Holding, začela tajno raziskovati delovanje firme Groeb Farms Inc., ene največjih uvoznic medu v ZDA. Odkrila je, da je ta firma med letoma 2008 in 2012 uvozila kar 1578 zabojnikov kitajskega medu. Del tega medu je bil deklariran kot melasa ali kot sirup, firma pa je po končanem sodnem postopku plačala dva milijona dolarjev kazni.

Tudi Stefanie Giesslerbach iz nemškega podjetja Alfred L. Wolf, specializiranega za trgovino z medom, je v hčerinskem podjetju v Čikagu sčasoma ugotovila, da se ameriška podružnica ukvarja z nedovoljenim deklariranjem kitajskega medu. Po enem letu in pol se je zato odločila vrniti se domov. Toda na letališču jo je aretirala policija, ker je medtem ameriška carina že odkrila goljufije. Sodišče jo je po štirih

Skladišče medu na Kitajskem

letih pripora obsodilo na 10 mesecev prestajanja kazni. Po prestani kazni se je vrnila domov, si poiskala novo službo in napisala knjigo z naslovom *Meine abgeschminkten Jahre* (Moja leta brez ličil). V njej je zelo kritična do ameriškega sodstva in odnosa Američanov do medu: ta je tam poceni in na voljo je v velikih količinah, pri čemer za razliko od Evropejcev kakovost ni v ospredju.

Prevedel in priredil Franc Šivic

Vir:

Beckendorf, S. (2017): Straftat Honig. *Deutsches Bienen Journal*, št. 10, oktober, str. 18.

Vetrolom – hud udarec tudi za čebele in čebelarje

Brane Borštnik

brane.borstnik@gmail.com

K zapisu spodnjih vrstic me je spodbudilo razmišljanje klenega 80-letnika, kmeta in čebelarja, gospoda Staneta Godca iz Dobropoljske doline, ki je ob decembrskem viharju takoj odhitel v svoj gozd in začel pospravljati polomljeno drevje. V njegovem gozdu je za več kot tisoč kuhičnih metrov podrtega lesa. *»To ni škoda samo za kmeta ali gozdarja, to je katastrofa tudi za čebelarja,«* je z žalostnim glasom potožil drugače optimistični Stane.

Vsaka naravna katastrofa prizadene tudi čebelarje in čebele. V zadnjih letih se v Sloveniji kar vrstijo pozeba, suša, žled, lubadar, vihar. Čebelarja boli srce, ko pred njegovimi očmi pod težo ledu omaga akacija. Mladi, krhki javorji, ki so dajali sladek nektar, ušice pa so s svojimi izločki vabile čebele, tudi niso prenesli ledenega oklepa. Ko je lansko pomlad sadno drevje z bujnim, dišečim cvetenjem najbolj vabilo čebele, je zmrzal uničila to spomladansko veselje tako za čebele kot za čebelarja. Nektar in cvetni prah sta ostala kar nekaj dni okovana v ledeni oklep. Čebele so ostale brez paše, mi pa brez dobrega kmečkega sadja. Smreka, to vitko drevo, ki omogoči našim čebelam, da ob manovi paši pridelajo tako cenjen jantarno rdeč med, je marsikje v maju zaradi izrednega razvoja lubadarja v nekaj tednih najprej izgubila svojo zeleno barvo, nato prenehala izločati smole in sokove, izgubila iglice in

mrtvo zrla v nebo kot opomin človeštvu, da končno spozna svoje zmote.

In še en opomin narave nas je doletel konec lanskega leta. Izredno močan vihar je na posameznih področjih dobesedno oklestil gozdni sestav. Mogočne smreke, jelke, bukve je kot za šalo izruval iz zemlje. Korenine nemo pričajo o njegovi moči. Če pa se je katero drevo s svojimi koreninami trdno oklepalo zemlje, je veter zmagal tako, da ga je prelomil kot malo vžigalico. Ko smo gledali posnetke neviht in vetra iz Amerike ali Azije, ki je odnašal vse pred seboj, nismo pomislili, da nas to lahko doleti. Pa se je zgodilo. Veter je odkrival strehe, nekatere strehe celo odnesel z objekta. Nakladne panje je veter prevračal kot škatlice za vžigalice. Kaj je ostalo od čebeljega gnezda, ni treba razlagati. Slovenski čebelnjak pa se v takih primerih izkaže kot prava zgradba. Nekaj opek in slemenjakov, ki jih veter pomeče s strehe, se lahko hitro nadomesti. Tudi čebele, ki so ostale v čebelnjakih, bomo razmnožili in naselili nazaj v nakladne panje. Seveda bo treba bolje poskrbeti tudi za zaščito pred vetrom. Bolj pa me skrbi dejstvo, da bodo čebele nekaj časa zaman iskale akacijjevo, javorjevo, smrekovo, jelkovo, kostanjevo ali drugo gozdno pašo. Pa ne samo prihajajočo sezono. Kar precej desetletij bo potrebnih, da se bo gozd obnovil in ponovno dal zavetje živalim, človeku nudil varnost, našim čebelam pa gozdno pašo. Tista drevesa, ki so ujmo preživela, običajno s svojimi semeni zasejejo neporasle površine. Res je, da traja nekaj let, da drevo zraste, bo pa ta čas na jasah zacvetelo na tisoče majhnih cvetic, ki do sedaj niso imele pogojev. S svojimi omamnimi vonji in pestro barvno paleto bodo medse zvabile naše čebele in druge opraševalce ter tako poskrbele, da se naravni tokokrog ne prekine.

Foto: Brane Borštnik

Foto: Brane Borštnik

Nov košček v mozaiku večstoletne tradicije čebelarjenja v naših krajih

Janez Kebe

janez.kebe@rkc.si

Sem Janez Kebe, župnik na Kopanju. Doma sem z Dolenjega Jezera ob Cerkniškem jezeru. Moj oče je imel veliko let od 20 do 25 panjev čebel. Čebele je imel rad in tudi mene je začel uvajati, tako da sem komaj 15-leten prijel sat, poln čebel. Kadar je medila hoja, smo bili v družini zelenega hojevega medu še posebno veseli. Zanimanje za zgodovino me je gnalo, da sem napisal dve knjigi o Loški dolini z Babnim Poljem in eno o Cerkniškem jezeru in ljudeh ob njem. Sedaj pa pripravljam novo knjigo, kjer sem poleg krajevne zgodovine zbral tudi veliko podatkov o nekdanjem čebelarstvu v teh krajih.

Med zbiranjem gradiva sem zasledil, da so leta 1447 beneficij sv. Petra v Ložu pripadale v Dolenji vasi pri Cerknici tri kmetije in pol in da so poleg prosa in prediva dajale tudi desetino (medu in voska) od čebelnih rojev oz. panjev.

Pred nedavnim pa sem v Arhivu Slovenije odkril zanimiv register ali urbar desetine od prirastka živali in čebel graščine Boštanj od leta 1747 do 1761. Za ta leta sem statistično pregledal število rojev oz. novih panjev (Painstökh), od

katerih so posestniki iz Velike in Male Račne, Predol in s Spodnje Slivnice dajali graščini desetino. Desetino so dajali samo od rojev, ne od starih panjev. Verjetno so dajali med in vosek. Kaj so dajali in koliko, ni zapisano.

Od 56 kmetij je imelo čebele kar 44 kmetij, kar je 78,6 %.

Kajže tu niso vštete, ker niso omenjene. Povprečno so imeli na hišo 3,55 roja. S tem podatkom se ujema, kar sem slišal od starih ljudi: da so namreč imeli nekdanj čebele skoraj v vsaki hiši.

Objavljamo tudi stran, na kateri so iz Velike Račne zapisani trije kmetje podložniki: Hanže Košak (sedaj Škodkov France), Pavel Zrnc (Pavletov) in Jakob Poličar oz. Palčar (Kapinov). Vsi so imeli polovične kmetije. V prvi vrsti je pod imenom število prašičkov, v drugi število kozličkov in ja-gnet in v tretji število panjev.

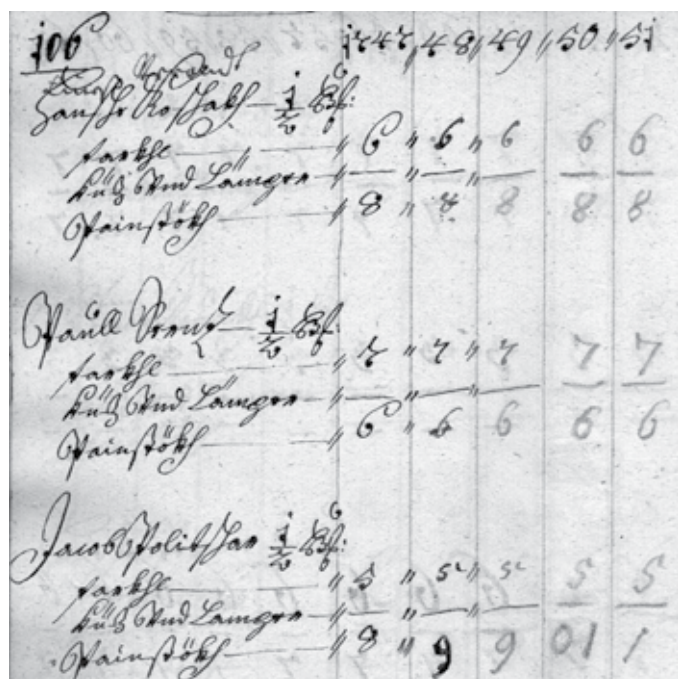
Preglednica: Podatek o številu kmetij iz registra oz. urbarja desetine graščine Boštanj od leta 1747 do 1761

Ime kraja	Število kmetij	Število kmetij s čebelami
Bičje	12	6
Predole	4	3
Mala Račna	12	10
Velika Račna	18	11
Spodnja Slivnica	21	19
Spodnje Brezovo	12	9
Gajniče	4	4
Gatina	14	10
Glinek (Škofljica)	5	3
Gorenje Blato (Škofljica)	11	4
Gumnišče	5	4
Huda Polica	6	4
Mala Žalna	2	1
Mala Loka pri Višnji Gori	5	5
Malo Mlačevo	15	11
Nova vas	8	7
Perovo	9	7
Podgorica pri Šmarju	8	1
Plešivica	12	12
Rogatec	3	2
Spodnje Blato	9	5
Tlake	6	4
Udje	11	8
Velika Loka	24	14
Velika Žalna	2	1
Veliki in Mali Vrh	14	9
Veliki Lipoglav	13	4
Veliko Mlačevo	6	2
Vrbiče	10	2
Zagradec (Žalna)	22	13
Zalog pri Škofljici	17	10

Vira:

Arhiv SLO, Vicedomski urad za Kranjsko, fasc. I/17, L-XVI, str. 873–881.

AS, 1074/9, register desetine od prirastka živali graščine Boštanj (1747–1761), 9 u.

Izvorni zapis iz urbarja za tri kmete iz leta 1747

Dvobarvna peščinarka (*Andrena bicolor*)

Dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Dvobarvne peščinarke so med prvimi čebelami samotarkami, ki se v zgodnji pomladi pojavijo na prvem cvetju. Imajo rdečerrjavo odlakano oprsje in črno glavo, rdečerrjave so tudi dlake za prenašanje peloda na zadnjih golenih. So ena najbolj razširjenih vrst divjih čebel pri nas. Ima dve generaciji v enem letu. Pomladanska se pojavi marca in leta do maja, poletna pa je dejavna od junija do avgusta. Od pomladanskih se poletni osebki pogosto ločijo po delno svetlejši odlakani glavi in spodnjem delu oprsja ter po tem, da najpogosteje obiskujejo zvončice (*Campanula*), medtem ko pomladanski osebki niso izbirčni. Tako samice kot samci merijo od 9 do 11 mm. Samice rov za svoje gnezdo skopljejo v tla. Na sliki je samica pri nabiranju peloda na pasji čebulici (*Gagea*).

Foto: Andrej Gogala

Čebelarjeva opravila v februarju

Dr. Stanislav Kapun - Vaneča

kapunstanislav@gmail.com

Prav bi bilo, da tokrat v uvodu predstavim Čebelarstvo Kapun. Zgodovina našega čebelarstva sega v leto 1978, ko sem kot srednješolec začel čebelariti z eno čebeljo družino. Družina je priletela v zapuščen panj na naši domačiji Kapun. Moram povedati, da se je s čebelarstvom ukvarjal že moj stric, ki pa je opustil čebelarstvo v 70. letih. Torej je na naši domačiji ostal prazen čebelnjak (po prleško vijok), ki pa sva ga z očetom po letu 1978 začela prenavljati. V čebelnjaku so prevladovali dunajčani (trietražni panj s trikrat po desetimi visečimi satniki notranje mere 235 mm × 200 mm na toplo stavbo in s pregrado z ozko veho med dvotretjinskim plodiščem in enotretjinskim mediščem, op. ur.). Panji so bili precej dotrajani, nekaj sva jih popravila in usposobila za naselitev, preostale pa sva zažgala. Zanimivo: Čebelja družina se je naselila v najslabši panj.

Nadaljevanje družinske tradicije

Moram priznati, da moji starši in brata niso bili preveč navdušeni, da nadaljujem tradicijo v čebelarstvu. Bil sem

vztrajen, zato je oče le ugotovil, da ne bom popustil, in mi je začel pomagati predvsem pri posodabljanju panjev in čebelnjaka. Od strica na žalost nisem imel nobene koristi, kar se tiče nasvetov iz čebelarstva. Moram pa se zahvaliti žal že dolgo pokojnemu sosеду Horvatomu Lujzeku, ki je bil sam odličen čebelar in je najverjetneje v meni sprevidel čebelarstvo prihodnost. Ob piskru dobrega klintona mi je Lujzek neštete večere pripovedoval o čebelah in mi nudil nasvete glede opravil pri čebelah. Nikoli ne bom pozabil nasveta, ki še danes velja: »Ne pozabi v začetku oktobra dva- do trikrat viliti raztopine v pitalnik.« In še je dodal: »To je bistveno, da ti družine ne bodo pomrle od gladu.« Razvijal je namreč misel v smeri, da čebele napolnijo izglele celice v satju s sladkorno raztopino. 5 kg raztopine je dovolj za dobro prezimitev čebelje družine, je zaključil svojo misel. V svoji karieri samo enkrat nisem upošteval njegovega nasveta, pa mi je na začetku devetdesetih let od lakote odmrlo kar 60 % čebeljih družin. Dejal sem si, to pa je sramota. Od takrat tovrstnih težav v našem čebelarstvu ni.

Navdušenje za vzrejo matic

V času študija v Mariboru in Ljubljani sem čebelaril samo s štirimi čebeljimi družinami. Med študijem v Ljubljani sem spoznal ženo, ki pa sem jo tako navdušil za čebelarstvo, da je vpisala izbirni predmet čebelarstvo pri prof. dr. Riharju. Sam tega izbirnega predmeta nisem vpisal, ker so me

zanimale tudi druge izbirne vsebine s področja kmetijstva, iz katerih sem tudi diplomiral. Vpisal bi tudi čebelarstvo, vendar je bila na biotehniški fakulteti omejitev pri številu izbirnih predmetov. Kljub temu pa sem se, kakor tudi žena, udeleževal vseh predavanj in terenskih vaj. V spominu so mi ostale vaje iz vzreje čebeljih matic, ki smo se jih udeležili v soboto pri g. Janezu, vzrejevalcu iz Litije. Te vaje so mi pustile pozitivne posledice, navdušile so me za vzrejo matic.

Po študiju sem se leta 1988 zaposlil v Murski Soboti na KGZS Zavod Murska Sobota, kjer sem zaposlen še danes. V tem času sva z ženo razvijala čebelarstvo in prvo, kar sva naredila po poroki, je bilo, da sva kupila na Goričkem parcelo, na katero sem iz Berkovcev v Prlekiji preselil štiri čebelje družine. Na tej parceli je zrasel tudi čebelnjak, ki smo ga povečali že trikrat, in v zadnjih desetih letih smo na tej parceli postavili tudi svoj dom. Poleg redne službe sem opravil tudi habilitacije na Univerzi v Mariboru, kjer predavam na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede predmete Medonosna čebela in osnove čebelarjenja, Trženje čebeljih pridelkov in Pridelovanje krme in pašništvo. Brez pridne in razumevajoče žene ter pridnih rok obeh sinov sam nikakor ne bi zmozel uresničiti svojih sanj. V letu 2017 sva celotno čebelarstvo predala prvemu sinu, ki je vedno kazal velik interes za čebelarstvo in mu bova z ženo vedno stala ob strani.

Trenutno čebelarimo na obronkih Krajinskega parka Goričko, nekaj stojišč pa imamo tudi v osrčju parka. Delamo s približno 200 čebeljimi družinami. Trenutno v našem čebelarstvu še prevladuje AŽ-sistem, vendar ga vedno bolj izpodriva nakladni panj Dadant-Blatt, ki ima svoje prednosti in tudi pomanjkljivosti, kot vsi drugi panjski sistemi. Do danes v našem čebelarstvu pridelava medu ni bila primarna dejavnost, ampak vzreja matic, v zadnjih treh letih pa tudi vzreja čebeljih družin za tuji trg. Na tem mestu se zahvaljujem za vso pomoč Mirku Jurincu iz Klučarovcev, ki mi je vedno stal ob strani z nasveti pri mojih začetkih vzreje matic. Tudi danes, ob dobri kavi in še boljših medenjaki njegovih žene, še vedno kakšno rečeva glede tehnologij. Tovrstnih praktičnih izkušenj pa ni mogoče zaslediti nikjer v literaturi. Praksa dela mojstra in s to mislijo zaključujem predstavitev Čebelarstva Kapun.

Dejavnosti v februarju

V tem delu želim opozoriti na, zame, nerazumljivo početje nekaterih čebelarjev. Čebelarji smo neverjetni! Nekje sem slišal, da so nekateri čebelarji vstavili sladkorne pogače v panje že konec decembra. Po moji oceni so to čebelarji, ki jih peče vest. Najverjetneje v jesenskih mesecih niso naredili tistega, kar tehnologije v čebelarstvu zahtevajo. V zimskih mesecih, vključno z mesecem februarjem, moramo čebelarji dati čebelam mir. S tem jim naredimo največjo uslugo. **Vsako vznemirjanje čebel je za čebele pogubno, še zlasti če odpiramo panje in jih po nepotrebnem zračimo.**

Čebelar mora zagotoviti čebelam mir.

Foto: Stanislav Kapun

V mesecu februarju v Čebelarstvu Kapun opravljamo naslednje dejavnosti:

- Udeležujemo se različnih izobraževanj s področja čebelarstva.
- Žičimo satnike in vstavljamo satnice. Na leto zamenjamo oziroma vstavimo v čebelje družine pribl. 1500 novih satov v izgradnjo.
- Prekuhavamo voščine, ki jih zamenjujemo za nove satnice. Na žalost mi v lanskem letu noben trgovec ni mogel zagotoviti certifikata, da satnice ne vsebujejo aktivne snovi kumafos. Zato bomo čebelarji dejansko morali v prihodnje delati satnice iz lastnega voska, za katerega vemo, da ne vsebuje ostankov kumafosa. Mislim, da bi morali biti proizvajalci pod budnejšim očesom inšpekcijskih služb glede nedovoljenih snovi v satnicah.
- Razkužujemo čebelarski pribor.
- Pripravljamo panje za naselitev čebeljih družin (panje razkužimo z ognjem).
- Zbiramo ponudbe za nakup sladkornih pogač, čebelarskega pribora in panjev priznanih proizvajalcev.
- Pažimo panje. V našem čebelarstvu vedno zapažimo panje v mesecu februarju, in sicer tako, da najprej vstavimo do tri pole časopisnega papirja in nato peno ali dva sloja lepenke. Na vratcih odpremo obe loputi. S tem dosežemo enakomerno kroženje zraka v panju in preprečujemo kondenz vlage, ki se naredi zaradi različnih temperaturnih razlik v panju in okolju. Namreč konec meseca februarja se pri nas že pojavi prva zalega, in kot nam je znano, morajo čebele v gnezdu dvigniti temperaturo zraka na 34,5 °C.

V januarju in februarju čebelarji nimamo neposrednega stika s čebelami. V tem obdobju poskrbimo za tista opravila, za katera ne bomo imeli časa takrat, ko bomo morali delati s čebelami. Pa vendar mati narava vse pogosteje poskrbi za izlete čebel v teh spremenjenih podnebnih razmerah. In kako smo veseli čebel na žrelu panja! Mar ne?

Čebelarstva družina Gornji Grad praznovala 110-letnico

Foto: Arhiv ČD Gornji Grad

Predstavitve knjige Čebeloreja na Gornjegrajskem skozi čas je bila dne 30. 6. 2017 v sklopu praznovanja 110-letnice čebelarstva družine. Avtor knjige je naš član g. Franc Bezovšek, ki jo je tudi podrobno predstavil. V knjigi se je posvetil tudi slovenskemu čebelarstvu na splošno. Avtorju gre zahvala za veliko delo.

Prvega julija lani je ČD Gornji Grad praznovalo 110 let organiziranega delovanja. Ob 18. uri sta bila sveta maša in blagoslov novega prapora, ob 19. uri pa slavnostna proslava, katere začetek sta predstavljala prihod praporščakov in čebelarstva himna. Za kulturni program so poskrbeli pevci čebelarstva zveze, ženski pevski zbor Lipa in domače kulturno društvo.

Čebelarstvo na Gornjegrajskem je omenjeno že leta 1823, ko je takratni pater v benediktinskem samostanu Matija Balon poučeval uka željne čebelarje. Zanimiv je zapis iz leta 1881 v Slovenskem gospodarju, časniku, ki je izhajal v Mariboru: »Popotniki iz Evrope in Amerike zahajajo v slovito Švicarsko občudovat tamošnjih lepih krajev. Štajerska Švica pa je slobodno imenovan Gornjegrajski okraj. Odlikuje se, kakor močna gorata Švica po krasnih, vsega občudovanja in obiskovanja vrednih krajih. Slovan pa najde še nekaj, česar bi v Švici iskal zastoj. Tu so krepki, lepi ljudje, ki čisto slovensko govorijo in svoj slovenski dom ljubijo in častijo.« Omenja se tudi, da je bil v Šmarju junija 1881 velik čebelarški shod, kjer povedo, da je glede na čebelarstvo Gornji Grad najbogatejši okraj.

V Slovenskem čebelarju (9. maj 1907, št. 3, str. 46) je zapisnik o ustanovitvi čebelarstva podružnice za gornjegrajski okraj, kjer je zapisano: »Okrajni odbor Gornjigrad je dovolil 50K podpore za ustanovitev čebelarstva podružnice.« Njen prvi predsednik je bil Josip Terčak (1870–1939) in do danes jih je bilo le deset. Članstvo pa se je po drugi plati močno spreminjalo. Leta 1920

je bilo včlanjenih v podružnico 86 članov in več kot 90 nečlanov, ki so »stavali v temi«, piše takratni poročevalec. Najmanjše število članov je bilo 35. Danes nas je v Čebelarstvu družini Gornji Grad 52 članov. Dodati pa moram, da je bilo v obdobju zadnjih osemdesetih let opuščenih kar 110 čebelnjakov.

Člani ČD ob tradicionalnem srečanju na Počrevinovem griču 2016

Foto: Arhiv ČD Gornji Grad

Dejavnosti v naši družini ne manjka. Na začetku leta se udeležimo shoda štajerskih in kranjskih čebelarjev na Črnicu. Kmalu za tem se čebelarji predstavimo na dnevu Menine. Sledijo tradicionalno srečanje čebelarjev (tokrat že šestintrideseto) in čebelarški praznik s povorko, dan odprtih vrat, tradicionalni slovenski zajtrk. Za konec leta pa Ambroževa maša (tokrat že trinajsta). Vzporedno skozi vse leto na osnovni šoli zelo uspešno deluje čebelarški krožek, kjer se poskrbi za podmladek.

Kot zanimivost: na območju Lepenatke v starem macesnu čebele domujejo že osmo leto zapored, in to brez človeške pomoči, k čemur pripomoreta čisto okolje kraja in velika zaraščenost z iglastimi gozdovi, ki so pravi raj za čebele in posledično za nas čebelarje.

Ivan Fale, predsednik ČD Gornji Grad

Foto: Arhiv ČD Gornji Grad

Praporščak g. Ivan Ugovšek in novi prapor

Srečanje čebelarjev

Foto: Arhiv ČD Gornji Grad

Mednarodni projekt Med-o-Vita

Na območju Slovenije in hrvaške vzhodne Istre se od konca lanskega leta uspešno izvaja mednarodni projekt Med-o-Vita, ki je projekt sodelovanja treh slovenskih in ene hrvaške lokalne akcijske skupine (LAS). Dvoletni projekt smo začeli izvajati na začetku decembra 2017, zaključili pa ga bomo konec oktobra 2019. Izvedba projekta je podprta s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), s sredstvi lokalnih skupnosti na vključenih območjih in s sredstvi posameznih udeležencev projekta.

Foto: Martin Kolenc

Strokovno ocenjevanje vzorcev medu in pokušina nagrajenih vzorcev

Pobudnici projekta sta bili LAS Istočna Istra iz Labina in LAS s CILjem iz Idrije. V projektu so združili svoje interese po sodelovanju LAS Istočna Istra s partnerjem ČD Labin, LAS s CILjem s partnerjem ČD Idrija, LAS Mežiške doline s partnerji ČD Črna, ČD Mežica, ČD Prevalje, ČD Kotlje in ČD Ravne na Koroškem ter LAS Loško pogorje s partnerji ČD Škofja Loka, Muzej Škofja Loka in društvo Sožitje Škofja Loka. V skupnem projektu smo pripravili programe dejavnosti, ki jih bodo partnerji izvajali na svojem območju, velik del projekta pa predstavljajo skupne dejavnosti sodelovanja in povezovanja čebelarških društev z obeh strani meje.

Namen projekta je vzpostaviti oz. ponovno vzpostaviti nekdanje uspešno sodelovanje med čebelarji na vključenih območjih, z namenom povezovanja, izmenjave izkušenj, dobrih praks in znanj. Del projekta vključuje tudi investicije v infrastrukturo za opravljanje čebelarške dejavnosti s poudarkom na izobraževalnih dejavnostih za mlade in promociji čebelarstva. Skozi aktivnosti projekta bomo spodbujali in promovirali čebelarstvo, saj bodo

Foto: Martin Kolenc

Predstavitve LAS in čebelarških društev iz Slovenije

Foto: Martin Kolenc

Udeleženci in nagrajenci srečanja iz Slovenije

vzpostavljene čebelarške učne poti, obnavljali in na novo se bodo gradili učni čebelnjaki, z medovitimi rastlinami bomo zasadili nova območja, izvedene pa bodo tudi dejavnosti za razvoj in promocijo čebelarškega turizma ter za prepoznavnost in konkurenčnost čebelarjev na sodelujočih območjih.

Na prvem skupnem sestanku predstavnikov vseh sodelujočih, ki je bil 17. oktobra 2017 v Idriji, smo se dogovorili glede izvedbe dejavnosti na posameznih območjih in načrtovali skupne dejavnosti partnerjev. Ob tej priložnosti smo si ogledali meščanski čebeljak v Idriji, se tudi osebno spoznali, izmenjali nekaj izkušenj ter se zavezali k skupnemu uspehu tega projekta.

Pomemben del projekta sta povezovanje in sodelovanje vključenih čebelarških društev. Prva skupna dejavnost v okviru projekta, sodelovanje na prireditvi »Dani meda Labinstine«, se je odvijala v Labinu 2. in 3. decembra 2017. Prireditve z bogatim programom in strokovnimi predavanji smo se udeležili čebelarji iz vseh sodelujočih čebelarških društev. Ob tej priložnosti smo se predstavile tri LAS iz Slovenije, tako s področja čebelarstva kot tudi turističnih znamenitosti sodelujočih območij. Hrvaškim gostiteljem pa smo ponudili tudi svoje kulinarične dobrrote in medene izdelke.

Čebelarška zadruga »Labin« je organizirala 2. ocenjevanje medu vzhodne Istre »Ripenda 2017« in k sodelovanju povabila tudi slovenske čebelarje. Skupaj 80 vzorcev medu iz Hrvaške, od tega 27 iz Slovenije, je bilo ocenjenih s kemično analizo in s senzoričnim ocenjevanjem. Rezultati ocenjevanja so bili razglašeni v zaključnem delu prireditve v Labinu. Ponosno lahko poročamo, da so se slovenski čebelarji s svojim medom odlično odrezali, saj so prejeli številna zlata in srebrna priznanja.

Viktorija Babič, LAS Mežica in
Martin Kolenc, ČD Idrija

Dan medu v Murski Soboti

V Trgovskem centru BTC v Murski Soboti je 9. 12. 2017 že osmič zaporedoma potekala prireditev »DAN MEDU« v organizaciji ČZD Pomurja, Društva Medena kraljica Slovenije in Trgovskega centra BTC Murska Sobota. Minister mag. Dejan Židan je v svojem nagovoru dal poudarek razglasitvi svetovnega dne čebel. Predstavil je postopek in pomen razglasitve. Janez Vencelj je predstavil dejavnosti ČZS in se vsem čebelarjem in tudi ministru in njegovi ekipi zahvalil za njihov prispevek v korist slovenskega čebelarstva. Prisotne sta nagovorila tudi predsednik ČZD Pomurja g. Janko Rožman in medena kraljica ga. Mateja Šoštarčič. Za dobro organizacijo dneva, na katerem so bile tudi stojnice s čebeljimi pridelki pomurskih čebelarjev in stojnica z unikatnimi okraski na temo čebelarstva, je poskrbel predsednik ČD Ljutomer g. Branko Bratinščak. Prireditev je zelo uspešno povezovala mentorica čebelarskega krožka OŠ Ivan Cankar Ljutomer ga. Irena Tibaut.

Na prireditvi so bili razglašeni tudi rezultati 17. ocenjevanja medov v organizaciji ČZD Pomurja. Na ocenjevanje je prispelo 50 vzorcev iz Slovenije in Hrvaške. Šampion ocenjevanja je bil akacijev med čebelarstva Đuran iz Hrvaške, drugi najvišje ocenjeni med je bil prav tako iz sosednje Hr-

Foto: Branko Bratinščak

vaške – akacijev med čebelarstva Trupkovič. Najboljši pomurski med na ocenjevanju je bil kostanjev med čebelarja Hermana Bogdana iz Pristave. Najboljši slovenski med pa je bil gozdni med čebelarja Lojzeta Lipnika iz Orehove vasi. Štirje vzorci so bili poslani na državno ocenjevanje.

Na prav poseben način so prireditev počastili tudi praporščaki s prapori ČD, vključenih v ČZD Pomurja. Hvala vsem in vsakemu posebej.

Janez Vencelj, podpredsednik ČZS

Palačinke, palačinke, palačinke!

AJDOVE PALAČINKE (za 8 palačink)

SESTAVINE: 300 ml mineralne vode, 100 g ajdove moke, 40 g pšenične moke, 1 zvrhana čajna žlička pecilnega praška ali vinskega kamna, 1 zvrhana čajna žlička koruznega škroba, olje za peko.

PRIPRAVA: Vse sestavine zmešamo v gladko maso (po potrebi dodamo malo moke ali vode). Testo naj počiva v hladilniku vsaj nekaj ur. Pred peko maso pustimo 10 minut na sobni temperaturi. Na segretem olju spečemo tanke palačinke in jih še tople nadevamo z Medolado z okusom kakava.

OVSENE PALAČINKE (za 8 palačink)

SESTAVINE: 140 g ovsene moke (zmeljemo ovsene kosmiče), 2 jajci, ščepec soli, 150 ml lešnikovega mleka (ali mineralne vode), malo vode, olje za peko.

PRIPRAVA: Ovseno moko dodamo k jajcu, mleku, vodi in soli ter vse skupaj zmešamo z mešalnikom, da dobimo homogeno maso. Testo je nekoliko gostejše kot pri standardnih palačinkah, da se te pri obračanju ne trgajo. Maso zlivamo na segreto ponev, na katero kapnemo nekaj olja. Še tople namažemo z Medolado z okusom kakava in lešnikov.

RŽENE PALAČINKE (za 8 palačink)

SESTAVINE: 1 skodelica ovsenih kosmičev, 1 skodelica ržene moke, 2 jajci, 1 pecilni prašek ali vinski kamen, 300 ml mineralne vode, olje za peko.

PRIPRAVA: Ločimo beljaka od rumenjakov in naredimo sneg. Tega vmešamo v gladko zmes pomešanih ovsenih kosmičev, ržene moke, rumenjakov, pecilnega praška in vode. Pečemo na olju do zlato rumene barve na obeh straneh. Še tople namažemo z Medolado z okusom bele čokolade.

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si

Avtorica recepta: mag. Urška Intihar

Foto: Urška Intihar

Dan odprtih vrat slovenskih čebelarских друstev in zaključek natečaja »Polepšajmo čebelam domovanje in spoznajmo čebelarje«

ČZS je v lanskem letu ob Tradicionalnem slovenskem zajtrku objavila natečaj poslikave panjskih končnic z naslovom »Polepšajmo čebelam domovanje in spoznajmo čebelarje«. Namen natečaja je, da bodo poslikane panjske končnice izpod otroških rok dobile svoje mesto na pravih čebeljih panjih pri bližnjem čebelarju. Tako bo vsak otrok posvojil čebeljo družino in navezal stik s čebelarjem. Vse osnovne šole, ki bodo aktivno pristopile k natečaju, naj najkasneje do 15. marca 2018 posredujejo svoje podatke za stik s številom ustvarjenih panjskih končnic na naslov ČZS, z namenom, da jih povežemo s čebelarji iz lokalnega okolja.

Učenci iz OŠ bodo čebelarjem predali poslikane panjske končnice v **petek, 20. aprila 2018, ko se letos organizira Dan odprtih vrat slovenskih čebelarских друstev**. Vabimo vas, da tudi čebelarji iz vašega ČD pristopite k tej akciji in svoje čebelje panje polepšate s poslikanimi panjskimi končnicami učencev iz OŠ in čebelarских друstev. Predajo panjskih končnic bomo čebelarji izkoristili kot priložnost za predstavitev dejavnosti na področju čebelarstva, kot so:

- **Ogled čebelnjaka:** obiskovalcem pokažete naše čebelnjake, predstavite delo v čebelnjaku in življenje čebel.
- **Predstavitve čebelarstva:** obiskovalcem predstavite našo av-

tohtono kranjsko čebelo, njene prednosti, člane čebelje družine in njihove naloge, bivališče čebel, satje za skladiščenje medu in najpogostejše pripomočke, ki jih uporabljate pri delu s čebelami. Predstavite najpomembnejše paše na svojem območju, jim poveste, kje čebelarji postavljamo čebelnjake, ne pozabite pa tudi na pomembnost naših čebel ter njihovo vlogo v našem življenju in naravi.

- **Predstavitve čebeljih pridelkov in izdelkov:** za obiskovalce pripravite pokušino medu. Ob tem lahko vsak medeni pridelek tudi predstavite in poveste, koliko različnih vrst medu pridobivamo v Sloveniji. Ne pozabite tudi na cvetni prah, propolis in vosek ter predstavitev vsestranske uporabe čebeljih pridelkov v kuhinji, kozmetiki in ljudskem zdravilstvu.
- **Predstavitve shem višje kakovosti:** predstavitev SMGO, Kraškega, Kočevskega gozdnega medu in ekološkega medu. Obiskovalcem povemo, da bo potrošnik z nakupom tako pridelanega medu pridobil višjo kakovost izdelka, zagotovljeno sledljivost medu tako rekoč od cveta do kozarca, prav tako pa je poznan izvor medu, kar daje samemu izdelku tudi nepogrešljiv pečat pristnosti.

Navedli smo le nekatere od dejavnosti, ki jih boste izvajali v okviru svojih zmožnosti in jih boste med seboj poljubno kombinirali.

Pridružite se najbolj množični predstavitvi čebelarstva v Sloveniji – Dnevu odprtih vrat slovenskih čebelarjev. Spomnite se odzivov iz prejšnjih let, ko je sodelovalo več kot 150 čebelarских друstev. Letošnja povezava, ko bodo otroci predali poslikane panjske končnice slovenskim čebelarjem, je še ena od priložnosti, da opozorimo splošno javnost o nepogrešljivem pomenu naših čebel.

Društva vabimo, da pošljete izpolnjeno prijavnico o sodelovanju najkasneje **do 20. 3. 2018 na e-naslov: nataša.strukelj@czs.si** (prijavnico v elektronski obliki dobite na spletni strani ČZS v rubriki Za čebelarje > Obrazci in programi > Ekonomika > Prijavnica). Prosimo, da izpolnite rubrike v prijavnici, zaradi lažje nadaljnje koordinacije in promocije dogodka. Označite, če boste potrebovali promocijski material, in navedite lokacijo prevzema materiala. Material boste lahko prevzeli po 15. marcu na sedežu ČZS ali na občnem zboru 7. 4. 2018. Vse dodatne informacije dobite na ČZS, JSSČ, na telefonski številki: 01/729 61 04.

Nataša Klemenčič Štrukelj
in Nataša Lilek, svetovalki JSSČ

Sklad – učni čebelnjak za invalide

ČZS želi v sodelovanju z Zvezo paraplegikov Slovenije v mesecu aprilu postaviti prvi učni čebelnjak za izobraževanje invalidov v Sloveniji. Želimo jim omogočiti lažje vključevanje v družbo in v samo delo s čebelami, saj bosta učni čebelnjak in njegova okolica v ce-

loti prilagojena delu invalidne osebe na invalidskem vozičku. Projekt lahko izpeljemo samo preko pokroviteljev in donatorjev, zato se obračamo na vas, da nam po svojih močeh pomagate. V ta namen smo omogočili tudi donacije preko SMS-sporočil. Pošljite sporočilo SMS s ključno besedo CEBELNJAK5 na številko 1919 in prispevali boste 5 EUR za postavitev učnega čebelnjaka, prilagojenega za izobraževanje in-

validov. Prispevate lahko uporabniki mobilnih storitev Telekom Slovenije, A1, Telemacha in T-2. Pravila in pogoji za sodelovanje pri SMS-donaciji so objavljeni na spletni strani ČZS. **Vsak korak šteje in vsak evro bo prispeval k našemu cilju – postavitvi prvega učnega čebelnjaka za čebelarje invalide na invalidskih vozičkih na svetu.**

Aleš Bozovičar, svetovalac JSSČ

Povabilo vsem čebelarским društvom k sodelovanju pri nastajanju monografije o zgodovini organiziranosti slovenskih čebelarjev

Ponovno naprošamo vsa ČD, ki še niso posredovala vsebin za monografijo, da to storijo najkasneje **do 10. 2. 2018** – to je tudi zadnji rok za oddajo.

Verodostojne podatke o organiziranosti čebelarjev svojega čebelarskega društva **pošljete članu delovne skupine** za svoje društvo. Navodila za

zbiranje podatkov so vsa društva prejela na e-naslove predsednikov društev, vključno z vsemi podatki za stik članov delovne skupine za posamezno društvo. **Društva, ki ne bodo pravočasno posredovala podatkov, v monografijo ne bo možno vključiti.**

Obveščamo vas tudi, da bo **fotografiranje vseh praporov** za čebelarska društva, ki prapora niso fotografirala

na čebelarskem prazniku v Laškem 2017, potekalo **na Občnem zboru ČZS, v soboto 7. aprila**. Prosimo vsa dotična društva, da naj bo prapor ob tem terminu dostavljen na sedež ČZS. Dodatne informacije prejmete pri tajniku ČZS, na elektronskem naslovu matej.mandelj@czs.si.

Čebelarska zveza Slovenije

E-katalog spominkov

Na spletni strani www.czs.si/spominki je zaživel e-katalog spominkov. Trenutno e-katalog sestavljajo spominki, ki so bili izbrani na natečaju za naj spominek v preteklem letu. Cilj natečaja je bil zbrati ponudbo najizvir-

nejših spominkov in daril, povezanih s čebelarstvom, čebelarsko tradicijo in čebeljimi pridelki in izdelki.

Želimo si, da bi se katalog dopolnjeval z novimi izdelki, zato vabimo vse ponudnike, da na naslov ČZS pošljejo svoje izdelke, povezane s čebelarstvom, s kratkim opisom, in če

bo komisija ocenila, da so primerni, jih bomo dodali v ta spletni katalog. Kar bomo prejeli do konca februarja 2018, bomo vključili v katalog še pred praznovanjem prvega svetovnega dne čebel.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Certificiranje ponudnikov čebelarskega turizma

ČZS si prizadeva za razvoj in uveljavitev čebelarske turistične ponudbe, ki postaja redna ponudba slovenskega turizma. V ta program se lahko

vključijo vsi zainteresirani čebelarji, ki se že ukvarjajo s čebelarsko turistično ponudbo, in tudi tisti, ki to načrtujejo. Vse zainteresirane čebelarje – ponudnike čebelarskega turizma – vabimo, da do najpozneje **1. maja 2018** na naslov ČZS posredujejo predpisano pi-

sno izjavo o sodelovanju v programu certificiranja ponudnikov čebelarskega turizma v letu 2018, ki je dostopna na spletni strani ČZS. Za več informacij smo vam na voljo na e-naslovu: matej.mandelj@czs.si.

Matej Mandelj, tajnik ČZS

Predavanje o strategijah trženja in praktični uporabi za čebelarje

Proizvajate kakovosten med in druge čebelje pridelke? Želite za svoje izdelke iztržiti več, pa ne veste, kako? Ste v večni dilemi, kakšno ceno postaviti? Izkoristite priložnost in se udeležite predavanja s praktično delavnico priznanega predavatelja na področju trženja v kmetijski panogi **dr. Bur-**

kharda Schaerja iz Francije z naslovom »Trženje: strategije trženja in praktična uporaba za čebelarje«, ki ga organiziramo **v četrtek, 1. 2. 2018, ob 16.00 na Čebelarski zvezi Slovenije**. Udeleženci bodo skozi praktično delo spoznali, kako svoje izdelke približati kupcu in kaj je tisto, kar kupcu v današnjem času največ pomeni.

Predavanje in praktični del sta namenjena vsem čebelarjem, ki želijo svoje izdelke uspešno predstaviti na trgu ter izdelati svojo strategijo pro-

daje in tako povečati ekonomičnost svojega čebelarstva. Predavanje je organizirano v sklopu projekta promocije shem kakovosti medu in namenjeno tako čebelarjem, ki ste vključeni v eno od shem, kot tistim, ki o vključitvi še razmišljate. Več o predavatelju si lahko preberete na spletni strani www.czs.si. Za prevajanje bo poskrbljeno. Vstop prost. **Zaželeno so prijave** na e-naslov zlatka.kovacevic@czs.si.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Tehtnica za v vsak čebelnjak

V septembrski številki *Slovenskega čebelarja* smo objavili obvestilo, da ČZS

sodeluje pri razvijanju preproste, kakovostne in cenovno ugodne čebelarske tehtnice s ciljem, da bi bila na voljo v pomladnih mesecih tega leta. Ker se je razvojna faza žal nekoliko zavlekla, vas obveščamo, da tehtnice v mesecu

marcu ne bodo dobavljive. Takoj ko bodo tehtnice pripravljene za dobavo, vas bomo o tem obvestili. Hvala za razumevanje.

Aleš Bozovičar, svetovalec JSSČ

Seminar o računovodstvu za čebelarska društva

ČZS bo tudi letos organizirala seminar o računovodstvu za čebelarska društva, ki bo zajemal informacije o novostih oz. spremembah s področja

predpisov, pripravi letnih poročil in poročanju na AJPes/DURS. Na seminar so vabljeni vodstva čebelarskih društev. **Seminar, ki ga bo vodila Majda Gominšek iz Svetovalne hiše Gominšek, bo potekal v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici**

v ponedeljek, 5. 2. 2018, ob 17. uri. Prosimo vas, da se na seminar prijavite do 2. 2. 2018, in sicer pri ge. Barbari Dimc (barbara.dimc@czs.si, 041/370 409). Vljudno vabljeni!

ČZS

Urniki usposabljanj v februarju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Na usposabljanja**

o apitehničnih ukrepih, Smernicah dobrih higienskih navad (osnovne in obnovitvene) s seboj obvezno prinese veterinarski dnevnik. VF NVI izvaja znotraj Programa izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel izobraževanja v naslednjih vsebinskih sklopih: **1. sklop:** Prepoznavanje bolezenskih znakov bolezni pri čebeljih družinah; **2. sklop:** Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah; **3. sklop:** Ukrepi za

zaščito zdravja čebel s področja obvladovanja varoze; **4. sklop:** Poznavanje zdravil za zdravljenje bolezni pri čebeljih družinah, sledljivost nabave in uporabe zdravil, ustrezno shranjevanje zdravil in neškodljivo odstranjevanje neuporabljenih zdravil; **5. sklop:** Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje bolezni pri čebeljih družinah, vodenje in hranjenje evidenc; **6. sklop:** Izobraževanje čebelarjev začetnikov s področja zdravstvenega varstva čebel.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
1. feb.	18.00	Čebelarjenje v AŽ-panju skozi leto s poudarkom na prekinitvi zalaganja – boljše izkoriščanje čebelje paše in enostavnejši obračun z varojo	Boštjan Noč	Osnovna šola Idrija, Lapajnetova 50, Idrija	g. Kolenc 041/468 121
5. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Društveni center Rakek, Trg padlih borcev 2, Rakek	g. Meden 031/344 147
5. feb.	17.00	Vzreja čebeljih matic**	Brane Borštnik	Knjižnica Cirila Kosmača, Tumov drevored 6, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
5. feb.	17.00	Gozdne paše**	Franc Šivic	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
6. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Bar Veseljak, Šolska ulica 10a, Slovenj Gradec	g. Jelen 041/522 230
6. feb.	16.00	3. sklop*	Alenka Jurić	Attemsov trg 21, gostilna Pri Jošku, Gornji Grad	ga. Jurić 041/900 005
6. feb.	16.00	4. sklop*	mag. Vida Lešnik	OŠ Cirkulane, Cirkulane 57, Cirkulane	ga. Lešnik 041/645 792
6. feb.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarska zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	OŠ Mihajla Rostoharja (jedilnica), Na cesti 4. julija 33, Krško	g. Vogrinc 041/471 202
6. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	Franc Podrižnik	Kulturni center Semič, Prosvetna ulica 4, Semič	g. Pavlin 031/636 205
6. feb.	17.00	2. sklop*	mag. Mira Jenko Rogelj	Osnovna šola, Selca 95, Selca	ga. Jenko Rogelj 041/645 769
7. feb.	16.00	1. sklop*	Mateja Ratiznojnik	KGZ MS, Ulica Štefana Kovača 40, Murska Sobota	ga. Ratiznojnik 031/622 730
7. feb.	17.00	5. sklop*	Anita Vraničar Novak	Krajevna skupnost Raka, Raka 40, Raka	ga. Vraničar Novak 041/649 495
9. feb.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarska zakonodaja s področja prodaje in trženja	Nataša Klemenčič Štrukelj	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
9. feb.	19.00	Možnost pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Nataša Klemenčič Štrukelj	Kmetijska zadruga Medvode	g. Ločniškar 051/636 504
12. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dvorana nad knjižnico, Nova vas 4a, Nova vas	g. Meden 031/344 147
12. feb.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarska zakonodaja s področja prodaje in trženja	Nataša Klemenčič Štrukelj	Kulturni dom Rogaška Slatina, Celjska c. 3a, Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
12. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin za uspešno prezimovanje**	Brane Borštnik	Šmartno ob Paki, Kulturni dom	g. Lesnjak 031/340 875
14. feb.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	Kulturno in upravno središče, Ulica Bratka Krefta 14, Sveti Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič 031 524 792
14. feb.	16.00	Apitehnični ukrepi	Aleš Bozovičar	II. Osnovna šola, Šolska ulica 5, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351
14. feb.	16.00	2. sklop*	Suzana Skerbiš	Osnovna šola Dekani, Dekani 32, Dekani	ga. Skerbiš 041/645 763
14. feb.	17.00	5. sklop*	Suzana Skerbiš	Osnovna šola Dekani, Dekani 32, Dekani	ga. Skerbiš 041/645 763
14. feb.	18.00	Oskrba čebeljih družin za uspešno prezimovanje**	Franc Podrižnik	OŠ Šentjernej, Prvomajska cesta 9, Šentjernej	g. Kragolnik 041/418 160
15. feb.	16.00	1. sklop*	mag. Vida Lešnik	Gostišče Rifel, Trg 2, Prevalje	ga. Lešnik 041/645 792
15. feb.	17.00	5. sklop*	Anita Vraničar Novak	Center biotehnike in turizma, Sevnica 13, Novo mesto	ga. Vraničar Novak 041/649 495
16. feb.	16.00	Čebelarje paše v Sloveniji	Jure Justinek	Društveni čebelnjak ČD Markovci, Nova vas pri Markovcih	ga. Petrovič 040/375 408
16. feb.	16.00	2. sklop*	Suzana Skerbiš	pri Atelšku, Povir 52a, Sežana	ga. Skerbiš 041/645 763
16. feb.	17.00	5. sklop*	Suzana Skerbiš	pri Atelšku, Povir 52a, Sežana	ga. Skerbiš 041/645 763
16. feb.	17.00	5. sklop*	Alenka Jurič	Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Ljubljanska cesta 97, Celje	ga. Jurič 041/900 005
16. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Aleš Bozovičar	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
19. feb.	19.00	Apiterapija**	Franc Šivic	ČRIC Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Perčič 041/523 781
20. feb.	16.00	3. sklop*	Alenka Jurič	Otročji-center Kino Laško, Trubarjeva ulica 13, Laško	ga. Jurič 041/900 005
21. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Gasilski dom Ravenska vas	g. Veteršek 041/545 677
21. feb.	16.00	2. sklop*	Suzana Skerbiš	Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	ga. Skerbiš 041/645 763
21. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin za uspešno prezimovanje**	Franc Podrižnik	Občina Šentjur (sejna soba v pritličju), Šentjur	ga. Kotnik 041/481 833
21. feb.	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Aleš Bozovičar	Kulturni dom Vojnik, Celjska cesta 23, Vojnik	g. Babnik 041/211 295
21. feb.	17.00	5. sklop*	Suzana Skerbiš	Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	ga. Skerbiš 041/645 763
21. feb.	17.00	5. sklop*	Anita Vraničar Novak	Mahovnik 90, Kočevje	ga. Vraničar Novak 041/649 495
21. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	pri Atelšku, Povir 52a, Sežana	g. Gombač 031/307 940
21. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Osnovna šola Šentjernej, Prvomajska cesta 9, Šentjernej	g. Kragolnik 041/418 160
22. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	Franc Podrižnik	Felicijanova dvorana, Sevnica	g. Metelko 040/570 933
22. feb.	18.00	Čebelarjenje v AŽ-panju skozi leto s poudarkom na prekinitev zalaganja – boljše izkoriščanje čebelarje paše in enostavnejši obračun z varojo	Boštjan Noč	Čebelarški dom ČD Šmarje pri Jelšah	g. Pušnik 031/518 411
23. feb.	16.00	2. sklop*	mag. Ivo Planinc	Večnamenski center Cerkno, Bevkova 22, Cerkno	g. Planinc 041/740 805
23. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	Brane Borštnik	Čebelarški dom Grosuplje, Spodnje Blato 20a, Grosuplje	g. Trontelj 040/649 399

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
23. feb.	17.00	1. sklop*	Izvajalec bo sporočen naknadno	Gasilski dom Velike Lašče, Na postajo 10, Velike Lašče	ga. Jurić 041/900 005
23. feb.	18.00	5. sklop*	Izvajalec bo sporočen naknadno	Gasilski dom Velike Lašče, Na postajo 10, Velike Lašče	ga. Jurić, 041/900 005
26. feb.	16.00	Možnost pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Nataša Klemenčič Štrukelj	Javni Zavod ŠKTM, kletni prostori hostla, Mariborska cesta 8, Radlje ob Dravi	g. Planinšič 041/328 437
26. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert, Šentrupert 57, Šentrupert	g. Tratar 041/824 920
26. feb.	17.00	Apiterapija**	Franc Šivic	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	g. Babič 041/778 223
26. feb.	17.00	1. sklop*	mag. Ivo Planinc	KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan	g. Planinc 041/740 805
27. feb.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	pri Atelšku, Povir 52a, Sežana	g. Gombač 031/307 940
27. feb.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	Marija Sivec	OŠ Dobravlje 1, Dobravlje	g. Turk 041/724 831
28. feb.	16.00	4. sklop*	Suzana Skerbiš	Pliskovica 77b, Dutovlje	ga. Skerbiš 041/645 763
28. feb.	16.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tanja Magdič	Knjižnica Cirila Kosmača, Tumov drevored 6, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
28. feb.	17.00	5. sklop*	Suzana Skerbiš	Pliskovica 77b, Dutovlje	ga. Skerbiš 041/645 763
28. feb.	17.00	3. sklop*	Anita Vraničar Novak	Galaksija Trebnje, Podjetniška ul. 13, Trebnje	ga. Vraničar Novak 041/649 495
28. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Turistična kmetija Hari, Spodnja Ščavnica 42, Gornja Radgona	g. Litrop 040/299 353
1. mar.	16.30	Čebelarje paše v Sloveniji	Jure Justinek	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	g. Babič 041/778 223
3. mar.	9.30	Medena kulinarika – delavnica**	Marija Arh Ivanšek	Kulturni dom Sestrže	ga. Vedlin 051/610 705

* Program izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel (vsi izvajalci so dr. vet. med.). ** Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva.

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,

- odkup voska,

- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

☐ Popust za člane ČZS

www.krze.si

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ PANJEV NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

MIZARSTVO KRZE 1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
041 420 200 01/755-13-17

Mali oglasi

PRODAM

Svež zamrznjen cvetni prah, tel.: 040/619 679.

Posušen čist cvetni prah, pridelan v Beli krajini, tel.: 040/845 113.

Cvetni prah in hojev med, tel.: 02/887 37 33.

Svež zamrznjen cvetni prah, pakiran po 5 kg (okolica Ljubljane), tel.: 041/990 360.

Cvetlični med, možna dostava, tel.: 06/963 13 28.

Cvetlični med, dostavimo po Sloveniji, možna menjava za čebelji vosek, tel.: 041/385 620.

Cvetlični in akacijev med v sodih, tel.: 031/810 337.

Cvetlični in akacijev med (Dolenjska), tel.: 031/269 475.

Cvetlični, akacijev, lipov in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Cvetlični in mešani gozdno-cvetlični med v sodih po 80 kg, pridelan v sistemu SMGO (Cerkno), tel.: 031/892 952.

Cvetlični in gozdni med, tel.: 031/882 295.

Cvetlični in gozdni med (okolica Domžal), tel.: 041/839 820.

Cvetlični, akacijev, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Cvetlični, akacijev, kostanjev, gozdni, smrekov, hojev in ajdov med ter cvetni prah in propolis lastne pridelave, možna dostava, tel.: 031/787 235.

Cvetlični, kostanjev in gozdni med ter tovornjak za prevoz čebel Mercedes 709D s 56 desetsatnimi AŽ-panji, od tega 26 naseljenih, tel.: 051/430 900.

Kakovosten kostanjev, smrekov in cvetlični med ter med oljne ogrščice v sodih ali kozarcih, sprejemam rezervacije za čebelje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 041/645 433.

Gozdni med, SMGO, pridelan v deviških satih (Dolenjska), tel.: 031/879 833.

Gozdni in smrekov med, v sodih ali kozarcih, SMGO, tel.: 070/869 248.

Doma izdelane satnice, v enem kg je 10 satnic, možna menjava za čebelji vosek, tel.: 041/231 633.

Rezervne čebelje družine na 7 AŽ-satih in 12-satno točilo Königen, skoraj novo (Novo mesto, Brežice), tel.: 040/437 057.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih (okolica Tolmina), tel.: 041/876 838.

Čebelje družine na AŽ-satih skupaj s panji in vso panjsko opremo, točilom itd. (Zgornja Savinjska dolina), tel.: 031/650 544.

Deset čebeljih družin z lanskimi maticami na AŽ- in LR-satih, konec marca ali na začetku aprila, tel.: 031/556 244.

Več čebeljih družin na 7 ali 9 AŽ-satih, tel.: 031/796 931.

Več čebeljih družin na 7, 9 in 10 AŽ-satih tel.: 031/426 702.

Rabljene AŽ-panje, 9- in 10-satne, tel.: 041/868 633.

Nove AŽ 7- in 10-satarje – tudi 3-etažne, možna menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Mobilni čebelnjak za 10 panjev, cena po dogovoru (Cerknica), tel.: 031/510 603.

Prevozni čebelnjak za 12 + 5 AŽ-panjev, kovinska izvedba zaradi zmanjšanja čebelarstva, premik je možen spomladi (okolica Rogške Slatine), tel.: 040/575 924.

TAM 6500, obnovljen in tehnično brezhiben, s 84 čebeljami družinami v 9-satnih AŽ-panjih (Brežice), cena po dogovoru, tel.: 040/437 057.

Agregat BOSCH moči 2 kW, odlično ohranjen, brezhibno delujoč, tel.: 041/562 302.

KUPIM

LR-satnike, nažičene, po možnosti z vstavljenimi satnicami, tel.: 040/438 774.

20 prašilčkov, 6- ali 7-satnih, AŽ-mere iz stirodura, lahko so rabljeni, tel.: 041/957 627.

Sončni talilnik voska, tel.: 051/225 916.

Čebelarška oprema Seražin

Nudimo:

- Čebelnjake
- Panje
- Točila
- Pripomočki za odkrivanje satov
- Opremo za rokovanje s sodi
- Predelavo kamionov

Obiščite nas na spletni strani:

www.cebelsarska-oprema.si

e-mail: **boris@serazin.si**

tel: **041-728-119**

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek–petek 8.00–12.00, 13.00–18.00
Sobota 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

KiPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

**OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET**

**-PANJI
-OPREMA ZA
PANJE,
-SATNICE,
-ZAŠČITNA OPREMA,
-OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI,
-OPREMA IN
PRIPOMOČKI ZA
ODKRIVANJE
SATOV,
-TOČILA,
-CEDILA,
-OPREMA ZA
SEGREVANJE
MEDU,
-OPREMA ZA
POLNJEVJE
MEDU,
-EMBALAŽA.**

**PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE**
30 % VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
 FRUKTOZA 42 %
 DEKSTROZA 51,5 %
 MALTOZA 2,5 %
 TRIOZA 2 %
 SLADKOR 2 %

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S,
 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S,
 po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S,
 10S, po naročilu 11S
 -PANJI AŽ KOZINC
 11+3

Čebelarjem z
veljavno člansko
izkaznico priznamo 4 %
popusta pri gotovinskem
nakupu nad 50 EUR v
naših prodajalnah.

**PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALI 2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE**

**TOPLLOTNE
OMARE ZA
SEGREVANJE
MEDU IN
SUŠENJE
CVETNEGA
PRAHU**

**TOPLLOTNE
KOMORE NA
KOLESIH**

**IZOLACIJSKA
PENA ZA
AŽ-PANJE**

**NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!**

**ZABOJNIKI ZA PREVOZ
AŽ- IN LR- PANJEV**

**EMBALAŽA ZA MED:
-STEKLENA,
-PLASTIČNA,
-KARTONSKA,
-POKROVČKI.**

**NALEPKE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJAČE IN PRELEPKE
od 0,28
EUR/POLO**

BATUJE
pon.-pet.: 8.00-11.30 in
12.30-16.00,
sob. ZAPRTO

PE LUKOVICA
pon.-pet.: 9.00-13.00
in 13.30-17.00,
sob. ZAPRTO

APIS MED®

ČEBELARSTVO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
 ob delavnikih 9.00–12.00
 15.00–17.00
 v februarju ob sobotah zaprto
apis.med93@gmail.com

10-SATNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

IZOLACIJSKA PENA

**PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,25 EUR/KG**

**100-KG RSF-POSODA
10-% ZNIZANJE –
AKCIJSKA CENA 87,3 EUR**

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

**GRELNICI ZA MED
VIŠINA 80 CM 187 EUR
VIŠINA 100 CM 197EUR**

**KAKOVOSTNA RSF-
TOČILA IN POSODA**

**STANDARNI LR-
IN DVOTRETIJSKI
LR-PANJ**

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,25 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90%) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Odkupujemo vosek po največ 7,00 EUR/kg. ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah. Sati morajo biti prešteti, sicer menjava ne bo mogoča.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnik, Opekarska 16

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas:
 od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
 sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348-426
 e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
 Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

www.cebeler.net
 Za več informacij pokličite:
041 222 665
PANJI IN
ČEBELARSKA OPREMA

PANJ LR 10 satni PANJ AŽ 10 satni
 Cena: **75 eur** Cena: **99 eur**

PONUDBA VELJA DO RAZPRODAJE ZALOG!
 Medom d.o.o., Dolnja Bitnja 19 a, 6255 Prem

Izdelava prevoznih
čebelnjakov
AŽ- in nakladnih

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (roglični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873
www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica
 Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKA OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
 1411 Izlake
 mobil: 041 985 313
 tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
 e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Osmukalniki, kateri ne plesnijo.

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po ugodnih cenah.

Med čebelarstva PISLAK BALI
Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

Obveščamo Vas, da pri nas lahko kupite v Sloveniji pridelan matični mleček odlične kakovosti, prav tako pa tudi cvetlični in gozdni med v želeni količini ali pakiran v kozarce.

PONUJAMO PREDELAVO ČEBELJEGA VOSKA V SATNICE.

Popust za člane ČZS s člansko izkaznico 4 % pri gotovinskem nakupu nad 50 EUR
 031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Čebelarstva tehtnica
www.apiscale.eu **samo 95,40 EUR**

- ločen brezžični display
- spremljanje moči družin
- spremljanje donosa medicne
- pravočasno ukrepanje ob rojenju
- pravilno krmljenje
- za vse vrste panjev

041/844-482
 Matevž Strgar s.p., Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

X. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEJEM
3.-4. februar 2018
HALA 2 BEOGRAJSKEGA SEJMA

V organizaciji SPOS bo 3. in 4. februarja 2018
 v Beogradu potekal Deseti državni čebelarški sejem z mednarodno udeležbo, s pestro prodajno, razstavno, izobraževalno, promocijsko, gospodarsko in turistično vsebino. Lani je sejem obiskalo skoraj 10.000 čebelarjev.

Dodatne informacije poiščite na spletni strani:
www.spos.info/kompletno-program-jubilarnog-x-drzavnog-čebelar-skog-sajma

V spomin Cirilu Vidrihu (18. 9. 1931–31. 10. 2017)

Foto: Arhiv ČD Žerjav

S čebelami se je srečal že v mladosti, ko mu je mama leta 1948 kupila dve čebelji družini. Na Rakeku, kjer se je rodil, je obiskoval OŠ in si kasneje pridobil poklic metalurškega tehnika. Po končani srednji šoli ga je pot vodila na Koroško, kjer se je zaposlil. Tam je začel čebelariti leta 1968 in od tedaj aktivno sodeloval v tamkajšnjem ČD Žerjav do leta 1986, ko se je upokojil in preselil nazaj v rojstni kraj. V ČD Žerjav je bil po več let tajnik društva, predsednik NO in predsednik častnega razsodišča. Čebelnjak si je postavil v dolini Jazbine

nad Korizljem in je povprečno čebelaril s petimi čebeljimi družinami. Za svoje napore je leta 1984 prejel odličje A. J. III. stopnje, leta 1987 pa društveno priznanje in postal častni član. Od tega leta dalje je čebelaril na rojstnem Rakeku. Tu se je takoj aktivno vključil v delo ČD Rakek in ZČD Cerknica. Tako je bil od 1993 do 2006 predsednik ČD Rakek, nazadnje je opravljal funkcijo predsednika častnega razsodišča. Opravljal je vrsto pomembnih funkcij v organih ZČD Cerknica, kjer je bil predsednik zveze in predsednik nadzornega odbora. Sodeloval je tudi v organih ČZS. Tako je bil do izteka prejšnjega mandata član nadzornega odbora naše krovne organizacije. Konec devetdesetih let in v obdobju graditve čebelarskega centra je bil dva mandata član UO ČZS. Med drugim je bil tudi predsednik komisije za odlikovanje. Za svoje delo je prejel še

odličji A. J. II. in I. stopnje. Prav tako tudi listini čebelarski veteran in častni član ČD Rakek. Po prihodu na Rakek je začel intenzivneje čebelariti, največje število družin je bilo 50. Prevažal jih je tudi na pašo, najprej s tovornjacom, kasneje z zabožnikom za 32 panjev. Bil je čebelar, ki se je vključeval v delo naše organizacije z vsem srcem. Neprecenljive so njegove zasluge pri povezovanju društev v okviru ZČD Cerknica, velik poudarek je dajal pomembnosti izobraževanja čebelarjev, bil je pripravljen pomagati čebelarjem v domačem čebelarskem društvu kot tudi širše. Njegovo delo je za vzor vsem čebelarjem. V zadnjem letu mu je bil v veliko pomoč pri njegovih čebelicah sin Janez, ki bo nadaljeval tradicijo čebelarstva. Čebelarji ČD Rakek in ČD Žerjav ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

ČD Rakek in ČD Žerjav

PRŠILNIK

Ustvarja zelo fino meglo – aerosol –, primerno za pršenje pripravkov za zatiranje škodljivcev na različnih področjih (čebelarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo ...).

Preprosta uporaba in priprava zelenih koncentracij.

Na voljo je tudi izpopolnjena, poenostavljena izvedba pršilnika.

Zaradi boljše predstave o uporabnosti pršilnika v praksi je po dogovoru mogoč tudi prikaz delovanja v posameznih čebelarskih društvih.

Informacije o pršilniku po tel. št.: 041/718 743 in 041/740 857
ali na e-naslovu: brane.avsec@siol.net.

KONCENTRATI ZA MEŠANJE V MED

Pri nas dobite kakovostne koncentrate za mešanje v med

- koncentrat ameriškega slamnika (125 g),
- koncentrat soka rdeče pese (125 g),
- koncentrat smrekovih vršičkov (500 g).

Medikoel

POLNENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

Zapustili so nas

IVAN TOPOLE

1922–2016

V novembru 2016 nas je zapustil najstarejši član društva in ČZS g. Ivan Topole, rojen 21. 11. 1922 v Jagočah pri Laškem in živeč v Domžalah. Burna mladostna leta je preživel v številčni družini na kmetiji in se šolal tudi v Beogradu. Med vojno vihro je prepeščil velik del Evrope in se vrnil iz ujetništva, opravil vozniški izpit in postal poklicni voznik. Sledil je čas za rože in čebele. Tako je leta 1987 postal član Čebelarke družine Krtina in ČZS. Dokler je zmogel, je čebelaril z manjšim številom čebeljih družin. Pokojnega Ivana bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Krtina Dob

ANTON SVETLIN

1926–2017

V avgustu 2017 smo se poslovili od člana ČD Krtina Dob g. Antona Svetlina. Ljubiteljski čebelar se je rodil 16. 1. 1926 na Studencu v številčni čebelarski družini. Po vojni se je vključil v delovanje Čebelarke družine Krtina in pridobljeno znanje vključil v svoje čebelarstvo, dokler mu je dopuščalo zdravje. Imel je pravi pristop in je čebelam ravno tako postregel kot sebi in družini. Pokojnega Antona bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Krtina Dob

METOD ZIDANŠEK

1943–2017

V oktobru 2017 smo se nenadoma poslovili od g. Metoda Zidanška iz Depale vasi. Pokojni se je rodil 21. 7. 1943. V naše društvo in ČZS se je včlanil 2017 in že leto poprej opravil tečaj za začetnika čebelarja. Človek dobre volje in spoštovan, vsestranski ustvarjalec je za vnuka Martina stilno, lično izdelal čebeljak in ga postavil ob svojem domu. Naseljene čebelje družine pa žal Metod ne bo opazoval, kot se je veselil, z vnukom, v pričakovanju naslednje pomladi. Pokojnega Metoda bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Krtina Dob

RUDI DUJMOVIČ

1932–2017

Novembra nas je zapustil priljubljeni čebelar Rudi Dujmovič. Rudijeva življenjska pot se je začela 17. 9. 1932 na Velikem Brdu in je bila prežeta z delom s čebelami, za katere ga je navdušil njegov oče. V Ilirski Bistrici, kamor se je preselil po vojni, si je naredil prvi čebeljak, kasneje pa še enega v rojstni vasi. Služba, ki jo je opravljal, ga je peljala v Koper in

je bil zato prikrajšan za zadovoljstvo ob delu s čebelami v domačem kraju. Kljub vsemu pa čebelarstva ni nikoli opustil. Svojo neomajno zvestobo čebelarskemu društvu je pokazal, ko je z vsem srcem podprl projekt ureditve čebelarskega doma. Bil je prejemnik najvišjih čebelarskih priznanj in spominjali se ga bomo kot edinstvenega, ustvarjalnega človeka in čebelarja.

ČD A. Ž. Ilirska Bistrica

ROK DRUG

1926–2017

Rok je otroštvo preživel na Jamnici pri Korošu nad Prevaljami. Ljubezen ga je prepeljala čez mejo v Žvabek na kmetijo Rnaut, kjer je gospodaril in delal vse do zadnjih dni. Dokazal je, da se da preživljati z delom na kmetiji, k vsemu pa je dodal svojo veliko ljubezen – čebele. Čebelaril je z AŽ- in Kirarjevimi panji in bil ves čas aktivno povezan s krajevno skupnostjo, ČD Žvabek, Pliberk in Prevalje, katerega član je bil. Redno se je udeleževal strokovnih predavanj o čebelarstvu ter pridobljeno znanje in izkušnje delil mlajšim rodovom.

Vedno je bil nasmejan, dobre volje, pripravljen pomagati, rad je kramljal o čebelah, spoštovan je bil med krajani in čebelarji. Naj mu bo lahka koroška gruda.

ČD Prevalje

ZVONKO HUMAR

1954–2017

26. 7. 2017 smo se čebelarji ČD Nova Gorica na pokopališču Bate poslovili od svojega člana Zvonka. Slovo od prijatelja je vedno težko, še posebej, ko se poslavljamo od prijatelja, s katerim smo delili lepe in nepozabne trenutke. Spominjali se ga bomo kot aktivnega člana društva in člana upravnega odbora, saj je bil vedno pripravljen pomagati, še zlasti pri delu z mladimi. Prav v čebelarstvu se je izkazal kot prefinjen, saj si je uredil zelo lep čebeljak, redno se je udeleževal strokovnih predavanj in ekskurzij, ki jih organizira ČD, opravil je tečaj za čebelarje začetnike. Žal mu je zahrbtna bolezen prekrizala vse nadaljnje načrte. Prejel je tudi priznanja. Za vse, kar je storil za dobrobit društva, smo mu člani zelo hvaležni.

ČD Nova Gorica

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 — 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 70 27, **GSM:** 031 893 276, **e-pošta:** jmkunstelj@amis.net
 Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 — 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 80 27, **GSM:** 031 352 797,
e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
 Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

MARTIN KUKOVEC
1927–2016

Decembra 2016 smo se poslovili od svojega čebelarja in dobrega prijatelja Martina Kukovca. Prvo družino čebel je dobil leta 1950 od takratnega župnika. Čebelaril je z 10 do 25 družinami. Svojo ljubezen do čebel je prenesel na vnuka. Za nesebično delo je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje. Članom čebelarskega društva bo ostal v lepem in trajnem spominu.

ČD Gorišnica

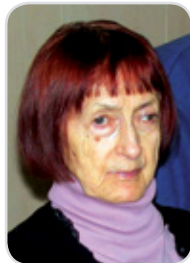

EUGEN TURK
1926–2017

Konec marca, ko so čebeli- ce že nabirale prvo medicino, smo se v Papežih pri Osilnici poslovili od svojega najstarejšega čebelarja Eugena Turka. Eugen je bil kmet, gozdar in čebelar vse od leta 1981, ko je prevzel očetove čebele. Rodil se je 17. 5. 1926 na kmetiji v Papežih očetu čebelarju. Čebele so ga spremljale, vse dokler mu niso pošle moči. Bil je član čebelarskega društva, čeprav je bil oddaljen 50 km, je vseeno, kadar je utegnil, prihajal na predavanja in občne zборе. Čebelaril je s 30 čebeljimi družinami. Za svoje delo in pomoč drugim

čebelarjem je prejel bronasto priznanje A. J. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Kočevje

ALBINA ŽERJAV
1926–2017

Albina Žerjav je čebele vzljubila v rani mladosti, ko je priložnostno pomagala stricu pri delu z njimi. Njena stalnica so postale takoj, ko se je poročila z možem Karolom. Skupaj sta čebelarila in jih prevažala na pašo po celotni nekdanji Jugoslaviji. Rada je prebirala strokovno literaturo ter tako pridobivala znanja o uporabi čebeljih pridelkov v ljudski medicini. Za svoje potrebe je izdelala vrsto proizvodov kot prehransko dopolnilo in za nego telesa. Bila je delovna in v napredek usmerjena oseba. Prejela je mnogo priznanj in odlikovanj za kakovostne proizvode in dolgoletno delo. Čebelarji ČD Dobrna vemo, da nas bodo drobne malenkosti, povezane z njo, še naprej spominjale nanjo.

ČD Dobrna

DUŠAN ŠERCER
1955–2017

Se komaj za očetom je solza posušila, že sta sina

družina in čbelica izgubili. Aprila smo se čebelarji poslovili od Dušana Šercerja, ki se je rodil 5. 8. 1955 v Kočevju priznanemu čebelarju Tonetu Šercerju. Po očetovem navdihu je 10 let čebelaril na vozilu z 42 trietažnimi panji. Zaradi zahtev službe je opustil čebelarstvo, hkrati pa je vseskozi pomagal očetu. Po očetovi smrti leta 2014 je spet skrbel za čebele, a žal le za kratek čas. Dušan je bil priznan elektronik in inovator. Za svoj talilnik je od ČZS prejel častno diploma. Veseli nas, da je čebele prevzela hčerka. Ohranili ga bomo skupaj z očetom v trajnem in lepem spominu.

ČD Kočevje

RUDOLF MLINARIČ
1932–2017

Čebelarji smo se februarja 2017 poslovili od dobrega čebelarja in prijatelja. Rodil se je 29. 3. 1932 na Grabah. Čebelariti je začel kot 15-letni fantič z enim panjem. Kmalu je svoje čebelarstvo povečal in začel prevažati čebele na pašo po Sloveniji in takratni Jugoslaviji. Vse do smrti je čebelaril s 120 AŽ-panji, ki jih je še vedno prevažal na gozdno pašo na Pohorje. Bil je vzoren čebelar, mentor številnim mladim čebelarjem ter pobudnik številnih društvenih akcij. V društvu je zasedal vse funkcije od tajnika do predsednika,

zadnjih osem let pa je bil podpredsednik društva. Bil je tudi dolgoletni član ČD Ormož. Za svoje požrtvovalno delo v društvu je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje ter priznanje za 66 let čebelarjenja.

ČD Središče ob Dravi
in ČD Ormož

VILJEM KOTNIK
1943–2017

Po končanih jesenskih opravilih pri 23 čebeljih družinah nas je nenadoma zapustil naš prijatelj in čebelar Vili. Rodil se je 5. 5. 1943 v Rakovcu na Pohorju. Družino si je ustvaril v Zabukovici pri Grižah. Najprej je bil zaposlen kot kriminalist na PU Celje, nato pa je bil dolga leta do upokojitve uspešen in iskan stavbni mizar. Čebelariti je začel v letu 2003 z dvema čebeljima družinama. Bil je prejemnik odličja A. J. III. stopnje v letu 2015. Vseskozi je bil aktiven član Čebelarske družine Griže kot predsednik nadzornega odbora in pobudnik številnih akcij. Aktivno je sodeloval pri izvedbi praktičnega dela čebelarskega krožka, ki deluje na OŠ Griže. Čebelarji ČD Griže smo izgubili prijatelja, vzornika in velikega ljubitelja čebel. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Griže

Za člane ČZS nudimo 5 % popust pri nakupu čebelarске opreme v vrednosti nad 50 EUR.

Točilo, 6 kaset, kombinirano za AŽ in LR, avtomatsko samoobračalno, cena: **1620,16 €**

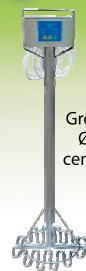
Točilo, 4 satno, univerzalni koš, motorni pogon, cena: **547,00 €**

Zaščitni kombinezon več vrst, cena: **32,00 €**

Inox sončni topilnik - mali, cena: **184,46 €**

Grelec za med Ø 250 mm, cena: **409,00 €**

Komora za dekristalizacijo medu, cena: **1220,61 €**

Panj american langstroth, barvan, cena: **74,49 €**

Trietažni panj AŽ, 10 satni, standard s kontrolo varoe, cena: **179,00 €**

Panj AŽ, 10 satni, standard s kontrolo varoe, cena: **115,00 €**

Pogače in BIO sladkor za krmljenje čebel - ugodno

*vse cene vsebujejo DDV

Drugo čebelarско opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485

Delovni čas trgovine Črnomelj: pon.–pet.: 09.00–13.00 in 16.00–19.00, sob.: 08.00–12.00

Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale, M: +386 40 269 870

Delovni čas trgovine Domžale: pon.: 9.00–16.00, tor.: 9.00–16.00, sre.: 9.00–17.00, čet.: 9.00–16.00, pet.: 9.00–16.00, sob.: 8.00–12.00

www.belokranjski-hram.si, facebook – belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

13. dnevi medu – Pazin 2018

bodo potekali v prostorih nove športne dvorane v mestu Pazin. Soorganizatorja prireditve sta LAS »Srednja Istra« njena pokrovitelja pa Istrska županija in mesto Pazin.

13. DANI MEDA PAZIN - ISTRA 23.-24. februarja 2018.

PETEK, 23. februarja 2018

10.00 Slovesno odprtje razstave
18.00 Slovesna podelitev priznanj najbolj ocenjenim vrstam medu

SOBOTA, 24. februarja 2018

9.30–13.30 Strokovnoizobraževalno srečanje (dvorana za predavanja)

Vse dodatne informacije dobite po e-pošti: info@lipa-pazin.hr ter na spletni strani www.lipa-pazin.hr.

Doživite POREKLO

SLOVENSKI MED

z zaščiteno
geografsko označbo

KOČEVSKI GOZDNI MED

z zaščiteno
označbo porekla

KRAŠKI MED

z zaščiteno
označbo porekla

Vsebina tega promocijskega oglasa predstavlja le stališča avtorja in je v njegovi izključni odgovornosti.
Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za uporabo informacij, ki jih vsebuje to gradivo.